

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2024. gada 13. maijā

Turpinājums

2024. gada 15. maijā

Sēdi vada

Satversmes tiesas priekšsēdētājs **Aldis Laviņš.**

A. Laviņš.

Labrīt! Lūdzu, sēdieties!

Tātad turpinām tiesas sēdi.

Uzklausīsim pieaicinātās personas un kā pirmā šodien pieaicinātā persona ir Tieslietu ministrija, un Tieslietu ministriju tiesas sēdē pārstāv valsts sekretāra vietniece tiesību politikas jautājumos Anda Smiltēna.

Smiltēnas kundze ir ieradusies.

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti tiesas sēžu sekretārei?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Smiltēnas kundze, aicinām Tieslietu ministrijas vārdā paust viedokli Satversmes tiesai.

Lūdzu! Jums arī ir rīcības sēdes lēmumā norādīti jautājumi. Aicinu atbildēt uz šiem jautājumiem un, ja ir kas vēl papildus sakāms pēc jūsu ieskata, esat laipni aicināta to darīt.

Klausāmie jūs!

A. Smiltēna.

Labrīt, godātā tiesa! Pušu pārstāvji!

Pirmais jautājums Tieslietu ministrijai: vai pieteikuma iesniedzēja tiesību uz īpašumu apjomā ietilpst tiesības radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības nodot tālāk un vai un kāda nozīme šajā aspektā ir apstāklim, ka ir pastāvējis laika posms, kad pieteikuma iesniedzēja varēja lūgt Regulatora piekrišanu radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību tālāknodošanai?

Īpašumtiesības uz ierobežoto radiofrekvenču spektru pieder valstij, bet valsts un pat plašākā mērogā visas Eiropas Savienības dalībvalstis ir vienojušās, ka šo te unikālo dabas resursu tās vienojas nodot tālāk komersantiem kā resursu, uz kā bāzes tie varētu tālāk veikt licencētu komercdarbību. Tātad, apspriežamā tiesība, kuras ierobežojums šajā tiesas sēdē ir jāizskata, ir komersanta tiesība pilnā mērā veikt komercdarbību licencētā jomā.

Un tā kā valsts ir nodevusi šīs tiesības komersantam kā īpašuma tiesības veikt tālāk komercdarbību, šķiet, ka uz šo ir attiecināmi arī Civillikuma pamatnoteikumi par to, kā īpašnieks var lietot savu lietu, un tur ietilpst tiesības, tātad, to lietu lietot, valdīt, iegūt no tās visus iespējamus labumus, arī nodot tālāk, atsavināt, iznomāt un visas pārējās šīs te lietas.

Tad no šāda aspekta šķiet, ka pieteicējam... pieteicēja tiesību... aizsargāto tiesību tvērumā, Satversmes 105. panta tvērumā, ietilptu arī tiesības lietu iznomāt vai nodot tālāk. Skaidrs, ka valsts šādas tiesības var ierobežot, ja vien šāds ierobežojums iztur visu satversmības testu, ja tam ir leģitīms pamats un tas iztur visas pārējās šī testa prasības.

Papildu jautājums. Kāda nozīme šajā aspektā apstāklim, ka ir pastāvējis laika posms, kad šādas tiesības varēja lūgt nodot tālāk?

Šķiet, ka šobrīd Elektronisko sakaru likumā ir ietverti divi koncepti attiecībā uz tiesību tālāknodošanu, jo, paturot prātā, ka leģitīmais mērķis šim te ierobežojumam, par ko tiesas sēdē arī ir runājuši visi, ir godīga konkurence. Un divi koncepti šādā aspektā, ka ir Sabiedrisko pakalpojumu regulators, kurš pie iesnieguma un pie lūguma katrā gadījumā individuāli izvērtē, kāds šim te komersanta pieteikumam un komersanta biznesa idejai, kāda viņai būs ietekme uz kopējo konkurenci un kopējo jomas attīstību. Tātad, ir šī individuālā izvērtējuma pieeja, un ir arī apstrīdētā tiesību norma, kura jau prezumē, ka tie komersanti, kuri ir ieguvuši šīs te spektra lietošanas tiesības bez maksas, jau tiek prezumēti, ka viņi jau kaut kādā mērā kropļo konkurenci. Ja mēs paskatāmies no šāda aspekta, tādā gadījumā valsts ir gājusi tajā virzienā, kurā viņa ir ieviesusi papildus tam, ka notiek individuāls izvērtējums pamattiesību ierobežojuma vai komercdarbības ierobežojumā, ir ieviesusi arī prezumpciju, kas vienkārši prezumē, ka šādas konkurences kropļojums pastāv *ex lege*. Mūsaprāt, tam ir tāda nozīme un skaidrs, ka, ja vērtē pamattiesību ierobežojumu, riski nepamatoti aizskart pamattiesības individuāla izvērtējuma gadījumā ir mazāki, nekā tad, ja ierobežojums vai leģitīmā mērķa pārkāpšana tiek prezumēta jau *ex lege*.

Otrais jautājums. No lietas materiāliem izriet, ka 2020. gada 31. augustā pieteikuma iesniedzēja vērsās pie Regulatora ar pieprasījumu tai piešķirto radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību tālāknodošanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Centuria". Kāpēc par pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārums

rašanās brīdi nebūtu uzskatāms jau šis te 2020. gada 31. augusts, iepretim brīdim, kad stājās spēkā apstrīdētā tiesību norma?

Noklausoties tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus no pieteicēja un atbildētāja, šķiet, ka šeit ir nianse.

Un Tieslietu ministrijas viedoklis, pirmām kārtām, ir tāds, ka īpašumtiesību apjoms vai aizsargātās tiesiskās intereses laika gaitā var mainīties un var būt situācijas, ka iepriekš personas tiesības, kuras radītais aizskārums neaizskāra būtiski, kādā vēlākā laika posmā sāk aizskart. Un ir skaidrs, ka mēs šajā tiesas sēdē ļoti daudz diskutējam tieši par 5G tehnoloģijas ieviešanu Latvijā. Un līdz ar to būtu jāņem vērā apstākļi, kurā brīdī faktiski pieteicējam varēja rasties interese un rasties tā tiesība rīkoties 5G tehnoloģijas ieviešanas kontekstā. Skaidrs, ka šī nav tiesība, kura bija aizsargāta jau no brīža, kad pieteicēja ieguva licenci 2000. gada sākumā, jo šāda tehnoloģija nebija. Tāpat kā mēs šobrīd nevaram diskutēt par to, kādas vēl nianse komercdarbības veikšanā varētu būt, ieviešot 8G tehnoloģiju vai kādu citu tehnoloģiju, kādas nianse varētu rasties nākotnē. Tātad, mūsaprāt, ir svarīgi ņemt vērā apstākli, ka mainoties tehnoloģijām vai mainoties komercdarbības videi, kādā strādā komersants, mainās arī niansēti viņa īpašumtiesību apjoms un arī, iespējams, aizskārums.

Un otrkārt, šķiet, noklausoties paskaidrojumus, ja es nemaldos, pieteicēja teica, ka "Centuria" līgumā viņi negribēja nodot vai izīrēt pilnībā, viņi gribēja koplietot, tātad viņi paši lietotu frekvences un arī citi lietotu frekvences un tādā gadījumā tas ir mazliet citādāks īpašuma tiesību lietošanas veids, nekā tas, ko aizliedz apstrīdētā tiesību norma.

Un saliekot šo visu kopā – gan apstākļus uz to, ka 5G tehnoloģijas rašanās ir iespējams saistīt ar vēlāka laika posmu un arī ar to, ka "Centuria" līgums paredzēja tieši koplietošanu un nevis tādu īpašumtiesību lietošanu, kādu aizliedz apstrīdētā tiesību norma. Šķiet, ka 31. augusts nav datums, kad tika aizskartas tiesības. Tiesības tika aizskartas brīdī, kad stājās spēkā apstrīdētā tiesību norma.

Trešais jautājums. Kāda nozīme vienlīdzības principa aspektā ir apstāklim, ka pieteikuma iesniedzēja radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības sākotnēji ieguva tādā laika posmā, kad normatīvais regulējums neparedzēja iespēju tās iegūt konkursa vai izsoles rezultātā par maksu?

Šķiet, ka jautājums patiesībā ir par to, vai veidojas divas nesalīdzināmas komersantu grupas. Tāda, kura ir ieguvusi lietošanas tiesības bez maksas, un tāda, kura ir ieguvusi jau izsoles kārtībā par maksu.

Un droši vien jāsāk atbildēt uz šo jautājumu ar to, ka pieteicējs ir ieguvis un šobrīd visi, kas strādā šajā jomā, ir ieguvuši savas tiesības likumā noteiktajā kārtībā. Tad, kad likums to atļāva iegūt bez maksas pieteikuma kārtībā, tika izmantota šāda kārtība, tad, kad likums paredzēja to iegūt izsoles kārtībā par maksu, tika izmantota arī šāda kārtība. Tātad, šobrīd visi, kas darbojas šajā tirgū, ir ieguvuši savas tiesības tieši tādā kārtībā, kā to nosaka likums.

Turpinot jautājumu aspektā, vai šeit veidotos divas dažādas grupas ar komersantiem, vai šeit atšķirīgo pazīmi veido tieši tas, ka īpašumtiesības ir iegūtas bez maksas un citiem ir iegūtas par maksu.

Šķiet, ir jāatgriežas atpakaļ pie leģitīmā mērķa, par ko mēs runājam tiesas sēdē. Leģitīmais mērķis ir tāpat godīga konkurence vai arī izvairīšanās no konkurences kropļošanas. Un šajā aspektā droši vien būtu jāvērtē tas, vai licences iegūšana par maksu izsolē ir tik būtisks ieguldījums infrastruktūrā, ka tas tos maksātājus jau nostāda ekonomiski daudz neizdevīgākā situācijā nekā tos, kas nav maksājuši.

Iepazīstoties ar lietas materiāliem, var saprast, ka joma, kurā strādā šie komersanti, prasa ārkārtīgus finanšu ieguldījumus infrastruktūras uzturēšanai. Runa bija par šiem te 5G torņu izbūvi, tika minēts vairāki simti tūkstoši, cik maksā viens, iespējams, ir vajadzīgi simts tādi torņi, tāpat, ir milzīgi ieguldījumi infrastruktūrā. Un tas ir arī kā viens no leģitīmajiem mērķiem gan Elektronisko sakaru likumā, gan arī šajā te pieminētajā 2018. gada direktīvā, Elektronisko sakaru kodeksā, ka komersanti ir jālaiž iekšā tirgū, jo valstis pašas nespēj ieguldīt tik milzīgu ieguldījumu infrastruktūrā, lai attīstītu iedzīvotājiem šos nepieciešamos pakalpojumus. Un tādā gadījumā būtu jāvērtē – ja gadījumā licences cenas nopirkšana pati par sevi jau veido būtisku, piemēram, 25 vai 30 procenti no ieguldījumiem, lai vispār strādātu tālāk šajā te jomā, tādā gadījumā tas ir būtisks apstāklis, kas būtu jāņem vērā. Tas nostāda tos, kuri ir nopirkuši licenci, būtiski neizdevīgākā situācijā nekā tos, kuri nav maksājuši par šo spektru.

No lietas materiāliem, šķiet, izriet, ka... to minēja Satiksmes ministrija vai Regulators, ka Latvijā valsts budžetam nav būtiski ieņēmumi no šīm te izsolēm. No tā var secināt, ka šī te izsoļu maksa iepretim visam tālākajam ieguldījumam ir pietiekami maza un nesastāda būtisku sastāvdaļu no visa ieguldījuma, kas ir nepieciešams infrastruktūrā, lai darbotos šajā jomā. Un no šāda viedokļa, ja atgriezami pie tā, vai konkurence pie šādiem apstākļiem joprojām ir godīga starp tiem, kas ir ieguldījuši kaut ko par licenci plus vēl infrastruktūrā, un tiem, kuri vienkārši iegulda infrastruktūrā, jo nav maksājuši par licenci. No šāda viedokļa šķiet, ka Latvijas situācijā šeit neveidojas atšķirīgas grupas. Iespējams, citās Eiropas Savienības valstīs licences maksa ir ļoti dārga, un tādā gadījumā tas ir jau būtisks šķērslis, lai ienāktu tirgū, jo ir jānopērk ļoti dārga licence, tad ļoti daudz ir jāiegulda infrastruktūrā, un tad tie, kuri jau ir šajā tirgū un to ir dabūjuši par velti, ir būtiski izdevīgākos apstākļos un tad tas kropļo konkurenci. Bet šķiet, ka, ja vērtējam un ja paties ir apstāklis, ka patiešām šie ieņēmumi valsts budžetā ir mazi un tāpat licences maksa ir proporcionāli pietiekami maza, ja šis apstāklis ir paties un šie faktiskie apstākļi ir patiesi, tad šeit divas dažādas grupas neveidojas, jo nosacījumi konkurencei un ieguldījumi kopumā infrastruktūrā šīm grupām varētu būt līdzvērtīgi un salīdzināmi.

Šķiet, es atbildēju uz visiem trim jautājumiem.

A. Laviņš.

Smiltēnas kundze, paldies jums par sniegtajām atbildēm uz tiesas uzdotajiem jautājumiem.

Būs vēl citi jautājumi no tiesnešiem un vispirms vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, paldies, Smiltēnas kundze, par atbildēm.

Man vairāki jautājumi.

Pirmais jautājums no iepriekšējās tiesas sēdes, kurā Saeimas pārstāve norādīja, ka tiesības uz īpašumu aizsargā tikai tādas tiesības, kas personai jau ir tikušas piešķirtas. Tātad ir svarīgs tas piešķiršanas brīdis.

Sākotnēji, tātad, pieteikuma iesniedzēja, ja es pareizi sapratu pieteikuma arī iesniedzēju un tos faktiskos apstākļus, ieguva licenci un pēc tam lūdza piešķirt frekvenču lietošanas tiesības. Pieteikuma iesniedzējai ir gan licence, gan frekvenču lietošanas tiesības.

Mans jautājums jums ir – ja mēs uzskatām, ka tikai tās, kas tikušas piešķirtas, ir aizsargātas ar Satversmes 105. pantu, tad šie piešķirumi pieteikuma iesniedzējai sākotnēji ir bijuši terminēti, respektīvi, frekvenču lietošanas tiesības sākumā tai tiek piešķirtas uz konkrētu termiņu un pēc tam tiek pagarinātas.

Vai mēs varam uzskatīt, ka ir svarīgi, kāds apjoms ir piešķirts tajā posmā, kad tiek uz nākošo terminēto, jeb izšķirošs ir tas pirmais posms, pēc lietas faktiskajiem apstākļiem, ka nebija normatīvajos aktos ietverta tālāknodošana, bet tālāk jau nākošajā piešķiršanas posmā, jo lietošanas tiesības ir terminētas, ir jau ar tālāknodošanas aizliegumu.

Vai jūs piekrītat Saeimas pārstāves viedoklim, ka ir svarīgs tas piešķiruma fakts, un šinī gadījumā tie piešķiruma apjomi tādā gadījumā atšķiras?

Es ceru, ka jūs sapratāt manu jautājumu.

A. Smiltēna.

Paldies, es sapratu jautājumu.

Šķiet, ka arī tam, cik lielu apjomu jau sākotnēji piešķir, ir jābūt noteiktam tiesību normās, kā tas arī šobrīd ir. Un līdz ar to, tātad, lēmums par to, cik lielu tiesību apjomu piešķir kopā ar lietošanas tiesībām un licenci, arī ir jābūt... šiem ierobežojumiem ir jābūt leģitīmi pamatotiem. Arī jau sākotnējais ierobežojums nevar būt patvaļīgs. Arī tādām ierobežojumiem ir jābūt pamatotam. Tā ir valsts darbība publisko tiesību jomā. Un arī tādām ierobežojumiem, iespējams, sekojot Saeimas interpretācijai, arī jau sākotnējam absolūtam ierobežojumam – nodot daļu tiesības, bet nelielu daļu kā tālāknodošanu nenodod –, ir jāiztur šis te satversmības tests un arī šāda, teiksim,

īpašumtiesību revidēšana, kuras sadaļas tiek nodotas komersantam un kuras netiek nodotas, viņām ir jāiztur šis te leģitimitātes tests. Šajā gadījumā mēs runājam par konkurences ierobežojumu, šajā tiesas sēdē nerunājam par nacionālo drošību, šis aspekts netiek skarts. Bet katrā gadījumā ir jābūt kaut kādam leģitīmam mērķim, kāpēc viss īpašumtiesību apjoms kaut kādā veidā tiek izrevidēts, daļa tiek nodota, bet daļa netiek nodota arī jau sākotnējā nodošanas gadījumā, ja tāda ir Saeimas pozīcija.

G. Kusiņš.

Tad es vēlreiz precizēšu jautājumu. Tātad, faktiskā situācija ir tāda – tātad licence ir terminēta, kas ir jāpagarina, un lietošanas tiesības arī ir terminētas. Nu, salīdzināsim ar telpu lietošanas līgumu. Subjekts noslēdz telpu lietošanas līgumu, pirms lietošanas termiņa beigām viņš vērsas pie tā, kura īpašumā ir šīs telpas: lūdzu, piešķiriet man šīs telpas lietošanā uz vēl vienu termiņu, turpmāko termiņu. Sākotnējā termiņā nav tālāknodošanas ierobežojums. Tas, kas piešķir telpas lietošanā, ar nākošo otro, trešo vai kuru... tagad mēs jums liedzam šīs telpu lietošanas tiesības nodot tālāk.

Vai jūs uzskatāt, ka no jauna piešķirot, tiek prezumēts, ka telpu lietotājam ir jau tā kā pēc būtības, pēc sava statusa pilnas tiesības, ja šis piešķirums šīs tiesības nekad neaptver, piemēram, otrajā un trešajā telpu piešķiruma gadījumā.

Ja jūs sapratāt šo analogiju

A. Smiltēna.

Jā, es sapratu analogiju.

Droši vien precizēšu atbildi. Es domāju, ka tas, ko es mēģināju pateikt, ka ja gadījumā... ja tiek piešķirtas tiesības... piemēram, lietošanas tiesības un lietošanas tiesības aptver vairāku tiesību kopumu. Civillikums, piemēram, pasaka... Civillikuma 927. pants pasaka faktiski, kas ietilpst īpašumtiesībās. Un tur ir tiesības izmantot jebkādā veidā un gūt jebkādas augļus. Tātad nodevējs, kurš nodod savas tiesības tālāk, prezumējam, ka viņš nodod tādā apjomā, kādā to nosaka vispārīgi tiesību normas un tiesību sistēma, bet, ja gadījumā viņš vēlas no šī te kopējā tiesību apjoma kādu atsevišķu tiesību izņemt ārā, viņam ir jābūt tam pamatojumam, jo citādāk... nu, darījuma puses prezumē, ka tiek nodotas tās tiesības, kādas var izsecināt no spēkā esošajām tiesību normām, un to, kādā tas tiek darīts parastajā kārtībā. Ja kāda tiesība tiek izņemta ārā, privāttiesiskās attiecībās droši vien pamatojums ir pušu vienošanās, publiskajās tiesībās šādai te tiesību apjoma revidēšanai ir jābūt leģitīmam mērķim.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Un tad jautājums. Ja, jūsuprāt, šis ierobežojums jau ir tajā brīdī, kad, teiksim, no jauna tiek piešķirtas, tad kurš, jūsuprāt, tad būtu pamattiesību aizskāruma rašanās

brīdis? Tad, kad pirmo reizi notiek šāda mazāka apjoma tiesību nodošana joslas lietotājam, vai kāds cits brīdis? Jo normatīvais regulējums vairākkārt ir mainījies un kurā regulāri ir atkārtots šis frekvenču spektra tālāknodošanas tiesību aizliegums?

A. Smiltēna.

Jā, paldies. Domāju, ka ir jāsakrīt diviem elementiem. Pirmkārt, ir jāsakrīt tam, kurš vēlas tiesības saņemt, tātad licences saņēmējam vai spektra lietotājam... ir radusies... labi, es atbildēšu varbūt tieši 5G kontekstā, lai būtu atbilde skaidrāka. Respektīvi, īpašumtiesību aizskāruma brīdis radās rajā brīdī, kad šī te spektra lietotājs vēlējās un uzskatīja, ka viņam ir leģitīms pamats izmantot savas tiesības arī 5G infrastruktūras attīstīšanai. Savukārt, tajā brīdī spēkā jau bija tiesību norma, kas aizliedza vienu daļu no viņa iespējamajām tiesībām, tātad tiesības nodot tālāk. Ir jāsakrīt diviem elementiem. Es domāju, ka šajā gadījumā tas nav saistīts ar licenču darbības periodiem, bet nianse ir tā, ka īpašniekam, attīstoties tehnoloģijām, rodas aizvien jaunas iespējas un aizvien plašākas iespējas savas īpašumtiesības dažādā veidā izlietot, un tātad brīdis, kurā viņam faktiski radās iespēja izmantot jaunā veidā kontekstā ar 5G tehnoloģiju, un brīdis, kurā stājās spēkā tiesību norma, kura faktiski liedz vienu no niansēm šo te jauno tiesību izmantošanā.

G. Kusiņš.

Paldies.

Un tad divi jautājumi no jūsu atbildēm.

Jūs, salīdzinot šīs divas personu, ja tā drīkst teikt, personu grupas pie vienlīdzības principa – tie, kas ir ieguvuši lietošanas tiesības pa maksu un tie, kas nav ieguvuši par maksu, – teicāt, ka nozīme ir tam, vai ir būtiski ienākumi valsts budžetā. Vai tas fakts, ka, piemēram, ienākums par frekvenču iegūšanu izsoles cenā varētu būt, teiksim, pusmiljons eiro, varētu, jūsuprāt, būt tāds, kas ir būtisks ieguldījums, lai iegūtu lietošanas tiesības un tādējādi padarītu atšķirīgas šīs situācijas?

A. Smiltēna.

Jā, paldies par jautājumu.

Ienākums valsts budžetā tika minēts tādā kontekstā, ka ienākums valsts budžetā ir vienlaikus arī izdevumi komersantam. Un faktiski tas, kas būtu jāvērtē, ir nevis ienākums valsts budžetā, bet komersanta izdevumu, teiksim, šie te grozi. Pusmiljons par licences iegūšanu... šīs te izsoļu radiofrekvenču lietošanas spektra tiesību licences lietošanu un iepretim citiem infrastruktūras izdevumiem, lai komersants vispār varētu veikt komercdarbību šajā jomā, attīstīt 5G tīklu un visu pārējo.

Tātad, respektīvi, ieņēmumam valsts budžetā kā fiskālajam šeit faktiski publisko tiesību jomā nozīme nav. Nozīme ir tam, cik ir jāmaksā par licenci un vai

samaksāšana par licenci jau ir tik būtisks kopējā izdevumu grozā tik būtisks apgrūtinājums, ka viņš liedz un nostāda pilnīgi nesalīdzināmos apstākļos ar tiem, kuri par licenci nav samaksājuši un kuri jau visu šo te naudu var izlietot infrastruktūras uzturēšanai un tādējādā veidā viņiem tiek radītas priekšrocības un veidojas negodīga konkurence.

Tā tad šeit būtu jāvērtē tas, cik licences iegūšanas, teiksim, tās izmaksas ir proporcionāli lielas iepretim visām pārējām infrastruktūras... visiem pārējiem izdevumiem, kas rodas vispār, veicot šo komercdarbību.

G. Kusiņš.

Un vai mēs varētu uzskatīt, ka nav nozīmes? Jūs sakāt, ka licence par maksu vai spektra lietošanas tiesības par maksu. Tie ir tā kā divi dažādi dokumenti un divi dažādi akti. Vai ir nozīme, kurš ir par maksu?

A. Smiltēna.

Es biju domājusi spektra lietošanas tiesības par maksu. Jā, es atvainojos.

G. Kusiņš.

Jā. Un pēdējais jautājums. Sakiet, lūdzu, pieteikuma iesniedzējas pārstāvji teica, ka pieteikuma iesniedzēju veiktās iemaksas valsts budžetā lietošanas tiesību izmantošanai un attīstīšanai tie ieguldījumi, ko pieteikuma iesniedzēja ilgā laikā jau ir veikusi, patiesībā būtu kaut kā ieskaitāmi vai ņemami vērā, ja mēs salīdzinām šīs grupas. Respektīvi, abi divi – tie, kas ir ieguvuši par samaksu šīs frekvenču spektra lietošanas tiesības, gan tie, kas bez maksas, laika gaitā viņi iegulda, viņi ir spiesti ieguldīt un attīstīt savu tīklu, būtu vēlākās investīcijas jāņem vērā, lai pateiktu, ka patiesībā tā tad būtiskas atšķirības nav. Ja es pareizi sapratu pieteikuma iesniedzējas pozīciju.

A. Smiltēna.

Jā. Nu, ja ir runa par... jūs minējāt atkal valsts budžetu... Ja ir runa par nodokļu nomaksu.

G. Kusiņš.

Jā, nodokļu nomaksa, piemēram.

A. Smiltēna.

Es domāju, ka nodokļu nomaksa šajā gadījumā nebūtu vērā ņemams kritērijs, lai pateiktu, ka šeit veidojas vai neveidojas dažādas grupas, jo es pieļauju, ka nodokļu režīms šajā komercdarbības jomā ir vienāds. Bet tas, ka būtu jāņem vērā tālākie

ieguldījumi infrastruktūras uzturēšanā, un tas, cik viņi ir lieli šajās komersantu grupās vai cik viņi ir salīdzināmi savā starpā, tas gan būtu jāņem vērā, lai pateiktu, vai šī ir viena un tā pati grupa, Jo, manuprāt, ieguldījumi infrastruktūras izvēršanā un uzturēšanā ir viens no aspektiem, kas var pateikt, vai šeit ir vai nav vienlīdzīga vai godīga konkurence. Vai nav tā, ka kādam valsts rada apstākļus, kuros, neproporcionāli mazāk ieguldot, viņš var dabūt tādu pašu labumu, kā, teiksim, pārējie, kas ir ieguldījuši ļoti lielu naudu.

G. Kusiņš.

Vai mēs varam uzskatīt, ka neproporcionāli labākā situācijā ir tie, kas saņem frekvenču lietošanas tiesības bez maksas, iepretim tiem, kam, piemēram, ir jāsamaksā pusmiljons, un tad pēc tam ir līdzvērtīgi jeb salīdzināmi ieguldījumi, bet tas sākotnējais jau ir samaksāts... viens no tiem jau ir samaksājis pusmiljonu par frekvenču spektra lietošanas tiesībām, bet tas otrs nav samaksājis neko?

A. Smiltēna.

Es teiktu, ka šajā gadījumā tad noteikti ir jāskatās un jāanalizē *de facto* situācija un kādi ir tie faktiskie... nu, mēs faktiski runājam tikai par trīs lielākajiem tādiem komersantiem, un kāda tad ir tā situācija, vai viņu starpā pastāv kaut kāda būtiska atšķirība ieguldījumos tam, lai viņi varētu uzturēt savu infrastruktūru. Vai 17 tūkstoši vai 20, vai pusmiljons pats par sevi nepasaka, ka šeit veidojas atšķirīga grupa, ja mēs nevaram pateikt precīzi, kādi ir tie pārējie ieguldījumi un cik proporcionāli ir tas pusmiljons, cik viņš sastāda – vai tie ir 5 procenti vai tie 50 procenti no visa ieguldījuma infrastruktūrā. Tieši tam, manuprāt, ir nozīme, lai pateiktu, vai šeit veidojas atšķirīga grupa. Tātad, tas pusmiljons – vai viņš veido 5, 30 vai 50 procentus no visiem tālākajiem ieguldījumiem.

G. Kusiņš.

Labi. Un pēdējais jautājums. Atsaucoties uz iepriekšējā tiesas sēdē noklausīto Laura Rasnača viedokli, kas norādīja uz principu, ka neviens nevar nodot vairāk citam, kā viņam ir pašam.

Sakiet, lūdzu, vai šādā situācijā mēs šā principa gaismā raugoties, ja normatīvie akti saka, ka spektra lietošanas tiesības nevar tālāk nodot, vai šā principa gaismā mēs varam uzskatīt, ka, neskatoties uz likumā ierakstīto, ir šīs tiesības, ja nekad, ne, piešķirot spektra lietošanas tiesības nav norādīts, ka var nodot tālāk? Vai šeit neveidosies atkāpe no šī principa? No civiltiesībās zināmā principa?

A. Smiltēna.

Jā, es dzirdēju arī tiesību zinātņu doktora atbildi uz šo jautājumu, ka droši vien nevar nodot tālāk, lai gan jautājums bija uzdots mazliet citā kontekstā. Bija uzdots – tālāk, ja pieteicēji tomēr vēlētos nodot kādam trešajam, vai arī trešajam saglabātos šis ierobežojums, teiksim, iznomāt. Domāju, ka šis princips tomēr nav attiecināms uz šiem gadījumiem kontekstā ar leģitīmo mērķi, kādam tas kalpo. Ja mēs pieņemam, ka leģitīmais mērķis ir konkurences neizkropļošana vai godīga konkurence, tādā gadījumā persona, kura nav samaksājusi par tiesībām neko, nodod tālāk, saņem par to samaksu. Iespējams, šeit mēs redzam iespēju negodīgi iedzīvoties vai nepamatoti iedzīvoties. Bet trešā persona, kura jau ir nopirkusi par samaksu šīs tiesības, ja viņa pārdotu tālāk, šeit nebūtu negodīgās iedzīvošanās nekāda elementa, jo viņa būtu par šīm tiesībām samaksājusi. No šāda aspekta, manuprāt, princips, ka neviens nevar nodot vairāk, nebūtu attiecināms uz šo situāciju, jo šeit tālāk ieguvējam jau nebūtu šī te negodīgās iedzīvošanās elementa, jo viņš būtu samaksājis un viņš tāpat būtu veicis ieguldījumus, samaksājot par savām tiesībām. Jo tiešs jautājums par to, vai tu maksā vai nemaksā par tiesībām, ir izšķirošs šajā gadījumā.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies jums.

A. Laviņš.

Paldies.

Smiltēnas kundze, skaidrojot tiesības uz īpašumu jēdzienu, jūs norādījāt, ka būtiski ir ņemt vērā dažādus faktiskos apstākļus, kas norāda uz tehnoloģiju attīstību, un tam varētu būt nozīme, piemēram, šāda īpašumtiesību elementa, kā lietošanas tiesību, izmantošanas interesei. Piemēram, jūs atsaucāties uz to, ka attīstās 5G tehnoloģijas, un tam, kuram šī īpašumtiesība pieder, viņam šādā kontekstā varbūt parādās kādi citi aspekti, kāpēc to vajadzētu izmantot tā vai citādi, atkarībā no šīs īpašnieka intereses.

Bet jautājumā par to, kad ir radies īpašumtiesību aizskārums, es sapratu no jums, jūs to saskatāt no brīža, kad ir spēkā stājies attiecīgais normatīvais akts, ko var ļoti viegli pārbaudīt un konstatēt īpašumtiesību aizskāruma rašanās brīdi.

Iepriekšējā tiesas sēdē tika izteikta arī tēze, ka, iespējams, uzsvēršu – iespējams – īpašumtiesību aizskārums pieteikuma iesniedzējai ir radies no brīža, kad šīs 5G jeb *New Radio* tehnoloģijas ir attīstījušās, un tiesai tika iesniegta informācija, kas ir tas pirmais, ja tā varētu teikt, pīķis pēc pieprasījumiem dažādu šo tiesību izmantošanas... respektīvi, no valsts institūcijas, lai varētu šīs tiesības izmantot.

Tāpat, no vienas puses skaidrojot īpašumtiesību tvērumu, jūs sakāt, ka ir jāņem vērā 5G tehnoloģiju attīstības šis apstāklis, attiecībā uz īpašumtiesību aizskāruma rašanās brīdi, nē, un tāpēc es labprāt gribētu dzirdēt no jums komentāru tieši par

īpašumtiesību aizskāruma rašanās brīdi. Vai tagad, pievēršot jūsu uzmanību uz diviem brīžiem – normatīvā akta spēkā stāšanās brīdis vai brīdis, kad ir 5G tehnoloģiju attīstības, nu, acīmredzams, ja tā es varētu teikt, acīmredzams apliecinājums par to, ka ir pieprasījums pēc tā, lai attīstītu infrastruktūru un izmantotu šo 5G tehnoloģiju. Tātad aizskāruma rašanās brīdis – kurš tas būtu? Un ja jūs paliekat pie secinājuma, ka tas ir normatīvā akta spēkā stāšanās brīdis, kāpēc tad nevarētu būt tieši šis brīdis, kas izskanēja iepriekšējā tiesas sēdē, kad ir pieprasījums pēc tā, lai attīstītu 5G tehnoloģijas?

A. Smiltēna.

Jā, man droši vien jāprecizē. Es arī, atbildot uz iepriekš uzdotajiem jautājumiem, teicu, ka ir jāsakrīt diviem elementiem. No vienas puses ir jābūt īpašnieka gribai lietot savu īpašumu konkrētā veidā un ir jābūt tiesību normai, kas to aizliedz. Tiem brīžiem ir jāsakrīt un tas ir brīdis, kurā īpašumtiesību faktiski aizskārums arī rodas.

Attiecībā uz tiesību normu spēkā esamību, ir droši vien ļoti viegli konstatēt vienu no šiem elementiem, kurā brīdī stājas spēkā tiesību norma attiecībā uz brīdi, kurā īpašniekam pamatoti rodas vēlme savu īpašumu lietot citādākā aspektā, nekā pirms tam, vai noteikt šo īpašumtiesību paplašinājumu, to droši vien ir grūtāk konstatēt. Var mēģināt pielietot arī dažādus formālus aspektus, kā, piemēram, konstatēt, kad tas īpašnieks ir vērsies uz ārpusi pie valsts institūcijām, izteicis to vēlmi, ka viņam ir interese tagad lietot šīs te nosacīti jaunās tiesības. Bet manā atbildē bija tas, ka ir jāsakrīt abiem elementiem. Un katrā gadījumā vismaz brīdī, kad stājas spēkā apstrīdētā tiesību norma, šķiet, ka īpašnieks jau bija paudis savu vismaz uz ārpusi valsts institūcijām paudis to savu vēlmi lietot jaunajā veidā savas īpašumtiesības. Tāpēc arī es minēju apstrīdētās tiesību normas spēkā stāšanās brīdi.

A. Laviņš.

Paldies.

Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies. Es nupat ļoti samulsu. Es neesmu civiltiesību pārzinātāja, kā jūs zināt, bet jūs runājat tā kā par īpašnieka tiesībām. Bet tās jau ir tikai lietošanas tiesības. Vai tiešām tas viss, ko jūs sakāt par īpašumtiesībām kā par īpašnieku, attiecas arī uz tām lietošanas tiesībām? Jo tā publiskā lieta, viņa tiek nodota tikai lietošanā, viņu nevar izmantot, viņu nevar apēst vai citādāk, viņa ir visu laiku pastāvoša un vienkārši viņu kādu laiku lieto... Vai tās ir tādas īpašumtiesības?

A. Smiltēna.

Jā. Visnotaļ, ka īpašumtiesības. Ar to es arī sāku savu pieteikumu. Īpašumtiesības šajā gadījumā paliek valstij un noteikti mēs nevaram diskutēt, ka īpašnieks vai šī pieteicēja varētu īpašumtiesības lietot tādā veidā, ka viņš var, teiksim, iznīcināt sev piederošo objektu. Iespējams, ka tas nemaz nav iespējams, jo tas ir dabas resurss.

Bet es sāku savu runu arī ar to, ka konstatējot, kas tad ir tā tiesība – strīdus objekts –, un tā ir īpašumtiesība veikt licencētu komercdarbību, izmantojot šo dabas resursu. Un tāpat šajā īpašumtiesību tvērumā ir tiesības veikt komercdarbību, izmantojot valsts piešķirtu unikālu dabas resursu.

J. Briede.

Labi. Paldies.

Un tad man ir jautājums. Es sapratu, ka jūs skatījāties arī iepriekšējo tiesas sēdi un mums bija strīds... nevis strīds... bet, vārdu sakot, starp pusēm ir dažāda izpratne par 2018. gada direktīvas 51. panta pirmās daļas otrā teikuma interpretāciju, jo Saeimas pārstāve uzskata, vismaz tā es sapratu, un arī no Saeimas atbildes raksta izriet, ka, nu, tās tiesības ierobežot to nodošanu tālāk ir piešķirtas valstij un tāpat valsts tās var izmantot. Savukārt, no pieteicējas pārstāvja es sapratu, ka viņi uzskata, ka tur ir jāveic šis te... tā kā var ierobežot, tad ir jāveic ļoti arī viss šis te rīcības brīvības tests.

Tad man vairāk jautājums ir par to, kā jums šķiet, vai šī te interpretācija ir pietiekami skaidra, lai Satversmes tiesa varētu tā kā piemērot šo normu, vai tomēr tur nav pietiekamas skaidrības un līdz ar to būtu jāvēršas Eiropas Savienības tiesā tad, ja mēs nonākam līdz šai te skatīšanai pēc būtības.

A. Smiltēna.

Paldies par jautājumu.

Droši vien atbilde ir jāsāk ar to, ka šī te 2018. gada direktīva 2018/1927 direktīva, respektīvi, Elektronisko sakaru kodekss ir direktīva ar ārkārtīgi izvēršiem apsvērumiem, proti, plaši skaidro kontekstu, kādēļ ir pieņemta šī te direktīva. Un direktīvas 1. pantā norādīts ir direktīvas mērķis, un faktiski tas mērķis ir, secinot, ka ieguldījumi elektronisko sakaru attīstībā valstīm publiski gandrīz tā kā nebūtu iespējami, viņi ir apjomīgi, valstis apņemas šo savu unikālo dabas resursu nodot privātpersonām ar mērķi veicināt ieguldījumus, veicināt godīgu konkurenci, lai šie ieguldījumi varētu tikt veikti, un tādējādi, lai nodrošinātu Eiropas Savienības iedzīvotājiem šos te pakalpojumus un lai vispār virzītu uz priekšu tehnoloģisko attīstību Eiropas Savienībā. Un kā priekšnoteikums tam ir viens, kas ir minēts, ir arī tieši godīga konkurence kā viens no mērķiem šai direktīvai, tāpat šim kodeksam.

Un es domāju, ka tieši šī te mērķa gaismā būtu jāinterpretē vai jāskatās arī 51. panta pirmās daļas otrā punkta izņēmums, jo, ja pārlasām vispār šīs direktīvas tekstu, šķiet, ka šajā direktīvā ļoti daudzās vietās ir minēts tas, ka ir jānodrošina godīga konkurence, jāveicina konkurence, jānovērš tas, ka būtu negodīga konkurence tieši tamdēļ, lai šie te ieguldījumi infrastruktūrā varētu būt un lai Eiropas Savienība tehnoloģiski attīstītos.

Tādā kontekstā, šķiet, 51. pants ir tā kā izņēmums no vispārējās kārtības. Bet viņš arī kā izņēmums būtu jātulko kopsakarā ar šīs direktīvas mērķi. Un Eiropas Savienībā ir 27 dalībvalstis. No lietas materiāliem var saprast, ka līdz pat 2000. gada vidum, iespējams, tā visās valstīs bija ierasta prakse, ka varēja saņemt par velti, arī Latvijā un citās. Tādā ziņā Latvija nav izņēmums vai unikāla Latvijas situācija Eiropas Savienības kontekstā. Visās valstīs varēja vai gandrīz visās varēja saņemt bez maksas, un ir skaidrs, ka šie nosacījumi ir bijuši ļoti dažādi. Iespējams, to nevar atbildēt Tieslietu ministrija, iespējams, Satiksmes ministrija to var atbildēt, kura strādāja tieši pie direktīvas izstrādāšanas, iespējams, ir dalībvalstis, kurām patiešām šobrīd tie nosacījumi jaunajiem spēlētājiem, kuri gribētu ienākt tirgū un kuriem ir jāpērk par maksu, ir neproporcionāli un negodīgi iepretim tiem, kuri tirgū ir jau sen, kuri attīsta savu infrastruktūru, kuriem nav jāveic liela samaksa par to, lai viņi vispār iegūtu tiesības darboties plus vēl infrastruktūra. Iespējams, ir valstis, kur šī situācija ir neproporcionāla. Un šķiet, ka tādā aspektā Eiropas Savienības likumdevējs ir izvēlējis ietvert šo aizliegumu... šo izņēmumu, es atvainojos... un šis izņēmums var tikt lietots tieši mērķim, lai veicinātu un nodrošinātu šo te godīgo konkurenci. Jo, iespējams, faktiskās situācijas ir ļoti atšķirīgas dažādās Eiropas Savienības valstīs. Tas ir veids, kādā es redzu šo te direktīvas 51. pantu un manā ieskatā arī... nu, tā nav sarežģīta iztulkošanas metode. Es domāju, ka izlasot, tā nav ļoti sarežģīta metode, kā saprast šīs te tiesību normas patieso jēgu un, manuprāt, tamdēļ šī te jēga ir pietiekami skaidra un saprotama, lai izprastu šīs direktīvas patiesības jēgas noskaidrošanu. Tā ir pietiekami vienkārši lietojama metode.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā, man būs vairāki jautājumi.

Viens jau pa tvērumu. Jūs jau teicāt, kā jūs to redzat, bet es gribēju vēl precizēt, ņemot vērā arī tiesas sēdē līdz šim paustos viedokļus.

Ja mēs tā aizejam atpakaļ, tad lietošanas tiesības arī tagad viņiem ir... tiem, kas ir ieguvuši par maksu, ir tiesības prasīt tālāknodošanu Regulatoram. Tas, ko Saeimas

pārstāve akcentēja, ka šādas tiesības nav garantētas. Regulators lemj un Regulators var arī atteikt.

Un tad ir jautājums, vai tā tiesība prasīt, jāsaka tā, nezinot to rezultātu arī, varētu teikt, ietilpst īpašumtiesību tvērumā. Jo ir arī viedoklis, ka tas ir pārāk tālejoši... tā ir tāda, ja tā var teikt, cerība, kura diez vai automātiski ietilptu īpašumtiesību tvērumā.

A. Smiltēna.

Jautājums ir diezgan netipisks, jo parasti, kad runājam par īpašumtiesību tvērumu, mēs tvērumā ietveram dažādus civiltiesiskus aspektus, bet tiesības vērsties valsts iestādē ar iesniegumu, nu, gluži neietilpst... klasiski neietilpst īpašumtiesību tvērumā kā īpašumtiesība. Faktiski tā ir tiesība, kas saskaņā ar Satversmi piemīt jebkurai privātpersonai, tiesības vērsties valsts iestādē un saņemt atbildi pēc būtības. Tā nav tiesība, kas ietilptu tieši konkrēti īpašumtiesību tvērumā. Bet, iespējams, es nesapratu jautājumu.

A. Kučs.

Nē, nu, tā doma varbūt bija tāda, ka šobrīd komersantam, arī kurš ir ieguvis par maksu, ir tiesības vērsties pie Regulatora, ja viņš grib nodot tālāk, un Regulators pieņem lēmumu. Bet Regulators var arī atteikt. Līdz ar to nav šajā tvērumā *a priori* mēs nevarētu teikt, ka ir garantētas tiesības nodot tālāk, bet ir tiesības Regulatoram lūgt izvērtēt šo situāciju un tad atkarībā no Regulatora lēmuma tas lēmums var būt pozitīvs vai negatīvs. Un tāpēc Saeimas pārstāve norādīja, ka tas šobrīd ir saistīts tik tālejoši, ka diez vai tas būtu ielasāms īpašumtiesību tvērumā.

Es gribētu dzirdēt vienkārši jūsu skatījumu uz to.

A. Smiltēna.

Es tagad sapratu to jautājumu.

Domāju, ka šīs tiesības nodot tālāk ir ielasāmas īpašumtiesību tvērumā. Komersantiem, kuri ir ieguvuši īpašumtiesības uz radiofrekvenču spektru par maksu, ir tiesības prasīt un ir tiesības lietot, bet likumdevējs ir uzlicis... likumdevējs ir zināmā mērā aprobežojis arī ar leģitīmo mērķi ar godīgas konkurences ievērošanu.

Bet šeit godīgas konkurences ievērošanu Regulators izvērtē katrā vienā individuālā situācijā, vai pieteicēja lūgums veicina vai neveicina leģitīmo mērķi. Un ja tas veicina leģitīmā mērķa sasniegšanu, tādā gadījumā viņš pilnībā var izmantot savas tiesības. Ja gadījumā ir konstatēts, ka šo te tiesību izmantošana ir pretēja leģitīmajam mērķim, kas ir Elektronisko sakaru likumā un minētajā Elektronisko sakaru kodeksā, tādā gadījumā šīs tiesības tiek aprobežotas ar šo leģitīmo mērķi.

No šāda viedokļa komersanti, kuri ir ieguvuši bez maksas savas tiesības, netiek līdz šim te individuālajam izvērtējumam. Attiecībā uz viņiem tiek prezumēts, ka viņi

kropļo konkurenci un šajā gadījumā viņi nevar pārvarēt šo šķērslī un tikt klāt pie individuālā izvērtējuma. No šāda viedokļa, teiksim, tiesiskās sekas un iespēja izmantot savas īpašumtiesības ir atšķirīgas.

A. Kučs.

Paldies.

Un otrs jautājums. Par leģitīmo mērķi.

Jūs jau minējāt, ka tā ir godīgas konkurences nodrošināšana. Vai, jūsuprāt, arī netaisnīgas iedzīvošanās novēršana nebūtu kā otrs leģitīmais mērķis šajā lietā?

A. Smiltēna.

Es domāju, ka tie ir savstarpēji izrietoši un ļoti cieši saistīti leģitīmie mērķi, jo mēs runājam par komercdarbību un komersanti veic komercdarbību peļņas gūšanas nolūkā. Un, ja konkurences apstākļi nav godīgi un vienlīdzīgi, tādā gadījumā varam prezumēt, ka kāds no komersantiem, iespējams, teiksim, nepamatoti iedzīvojas, ja tiek apzināti radīti atšķirīgi apstākļi, apzināti radītas atšķirīgas priekšrocības komersantam. Šeit tā varētu būt. Un šķiet, ka šie mērķi arī izriet no Elektronisko sakaru likuma mērķa un arī tieši no Elektronisko sakaru kodeksa, kas ir Eiropas Savienības tiesību akts, kurš ir pamatā Elektronisko sakaru likumam.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem vai būs jautājumi?

M. Šķiņķis.

Jā, divi jautājumi.

Liels paldies par jūsu viedokli.

Pirmais jautājums, lai labāk saprastu jūsu viedokli par tām izmaksām attiecībā uz tiesību iegūšanu.

Es te nocitēju Satiksmes ministrijas viedokli vienu, kas ir izteikts Saeimas komisijas sēdē 2022. gada 22. februārī, runājot par šo apstrīdētās normas pieņemšanu. Te ir teikts tā: “20 gadi ir pietiekami ilgs periods, kurā, izmantojot radiofrekvences, ieguldījumi ir veikti tīkla attīstībā un tie varētu tikt pielīdzināti nosacīti tiem maksājumiem, kas ir maksāti par frekvencēm izsoles rezultātā”.

Vai jūs piekristu šādam secinājumam? Vai tas sakrīt ar to ideju, ko jūs teicāt?

A. Smiltēna.

Šķiet, ka tas nesakrīt ar ideju, ko es teicu.

Manuprāt, lai saprastu, vai šeit tiešām veidojas divas dažādas grupas, būtu jānodala... es pieļauju, ka tas ir ļoti grūti, jo, ja ieguldījumi ir veikti 20 gadu periodā un komersanti ir dažādi, dažs varbūt ir 20 gadus ieguldījis, dažs varbūt 10 gadus ir ieguldījis, ir inflācija un dažādi citi aspekti ir jāņem vērā, lai saprastu, kāds tad ir tas ieguldījuma apmērs. Bet šķiet, ka, lai mēs saprastu, vai tieši pašas, teiksim, izsoles maksas samaksāšana jau veido atšķirīgu grupu, šķiet, ka nebūtu ņemams vērā visa, iespējams, iztērētā nauda, jebkādi visi ieguldījumi, šķiet, ka būtu jāvērtē, vai tieši pati tā izsoles maksa jau ir tik liela un tik proporcionāli milzīga, ka viņa pati par sevi jau ir būtiska sastāvdaļa visā kopējā izdevumu samaksā un par būtisku, šeit mēs domājam, nu, 25 vai 30 procenti, respektīvi, tā, lai tas radītu jau būtisku šķērslī, piemēram, jaunie komersanti ienākt tirgū, jo, kā es minēju, tātad doma ir godīga konkurence un vispār šī, teiksim, Eiropas Savienības tehnoloģiskā attīstība. Tātad, ja jaunie komersanti nevarētu ienākt tirgū, jo tā ir būtiska licences maksa un būtiski ieguldījumi, tādā gadījumā mēs varētu teikt, ka šeit veidojas atšķirīgas grupas, jo tie, kas jau ir tirgū un ir lietojuši to par velti, viņiem nav jāpārvar šie šķēršļi un tad konkurence ir negodīga.

M. Šķiņķis.

Skaidrs. Paldies jums liels. Es sapratu.

Man nebūs otrs jautājumu.

A. Laviņš.

Lūdzu, vai Saeimas pārstāvei būs jautājumi?

L. Jambuševa.

Jā, labdien. Paldies par jūsu viedokli.

Jūs daudz atsaucāties tātad uz privāto tiesību principiem, arī uz Civillikuma regulējumiem, tātad, attiecībā uz privātīpašnieka tiesībām.

Vai, jūsuprāt, šajā elektronisko sakaru nozarē, kas tomēr ir publiskās tiesības, un mēs runājam arī, tātad, par spektru kā publisku lietu, vai tomēr būtu piemērojams publisko tiesību princips, ka atļauts ir tikai tas, kas ir tieši atļauts ar tiesību normu un attiecīgi uz šīs tiesību normas pamata izdotā licencē vai lēmumā? Tātad, šo jautājumu Saeima saista tieši ar šo lietošanas tiesību apjomu komersantam, proti, vai tomēr ir pieņemams tas, ka, ja nav tiešā veidā atļauts rīkoties tālāk tālāknododot šīs lietošanas tiesības, mēs varam uzskatīt, ka tomēr tās nav bijušas?

A. Smiltēna.

Es nezinu, vai es pareizi uztvēru jautājumu, bet, ja mēs runājam par principiem, ka atļauts ir viss, kas nav aizliegts un aizliegts ir viss, kas nav atļauts, tādā gadījumā būtu jābūt neskaidrībai attiecībā uz aizlieguma esamību vai atļaujas esamību. Bet šķiet, ka apstrīdētā tiesību norma jau nepārprotami pasaka, kas ir aizliegts un kas ir atļauts. Un tādā ziņā šeit nebūtu piemērojami šie principi, jo šie principi ir, piemēram, tad, ja pastāv zināma tiesiska neskaidrība attiecībā uz to, kas ir atļauts vai aizliegts. Bet apstrīdētā tiesību norma jau tiešā veidā pasaka, ka ir aizliegts nodot tālāk šīs te tiesības iznomāt.

L. Jambuševa.

Ja drīkst, es precizēšu. Šo jautājumu attiecināju tieši uz to laika periodu, kad lietošanas tiesības tika piešķirtas un kad tātad apstrīdētā norma neeksistēja, proti, bija jautājums saistībā ar šo periodu un attiecīgi tieši tāpēc, ka tobrīd ne licence, ne tiesiskais regulējums šādas tiesības tieši komersantam neatļāva. Proti, šīs tālāk nodošanas tiesības.

A. Smiltēna.

Licence komersantam tiek nodota publisko tiesību jomā ar mērķi, lai tālāk komersants darbotos privāto tiesību jomā. Un šeit es saskatu, nu, ja var tā teikt, tādu divpakāpju sistēmu. Mēs nevaram teikt, ka līdz ar licences saņemšanu komersants sāk darboties publisko tiesību jomā un uz viņu pilnībā arī attiecībā uz viņa darījumu partneriem ir piemērojami publisko tiesību noteikumi. Licence tiek izdota ar mērķi, lai viņš darbotos privāto tiesību jomā, un tajā brīdī, kad viņš licenci sāk lietot, būtu attiecināmi civiltiesību noteikumi. Un, manuprāt, arī jau minētais Civillikuma pants, kurš pasaka, ka īpašniekam ir ļoti plaši aspekti savu īpašumtiesību tālākā lietošanā. Jo ar to vien, ka persona saņem šo te licenci, viņa nekļūst par publisko tiesību subjektu un arī tālāk attiecībās ar trešajām personām nepiemēro publisko tiesību principus.

L. Jambuševa.

Vai tomēr uz šo pirmo pakāpi tomēr nebūtu attiecināms šis publisko tiesību princips, jo tomēr šī pakāpe ir, tātad, šīs attiecības starp valsti, kas izsniedz, kas, tātad, veic un pārvalda šo regulējumu, un jūs tātad uzreiz pārejat uz to otro pakāpi, uz to tālāko rīcību. Bet jautājums ir par to, vai vispār šajā pirmajā pakāpē šīs tiesības no valsts puses ir piešķirtas?

A. Smiltēna.

Nu, mēs tagad diskutējam droši vien par 2000. gadu un tiem aspektiem. Tieslietu ministrija nav iepazinusies ar šo licenci, lai varētu šobrīd tā kā iztulkot, kas tieši ir bijis šajā licences tekstā un ar ko viņas ir mērķētas. Bet droši vien, lai saprastu,

ko un kādu tiesību apjomu tieši valsts nodod, būtu jāsaprot, ar kādu mērķi... kāds ir bijis mērķis tai nodošanai un vai ir bijis mērķis nodot, lai tālāk šīs tiesības izmantotu visplašākajā veidā, vai jau tolaik ir bijis mērķis kaut ko leģitīmi aprobežot. Visticamāk, šeit ir jāskatās pats tas licences teksts un tas, kā ir izteikta šī te publiskās personas griba tiesību tālāknodošanā. Tik precīzi es nevarēšu atbildēt uz to jautājumu šobrīd, jo vienkārši Tieslietu ministrijas rīcībā nebija šī te licence.

L. Jambuševa.

Bet vai kopumā jūs piekrītat, ka valstij plaša rīcības brīvība, tātad, nosakot lietošanas tiesību apjomu attiecībā uz valstij piederošu publisku lietu, tātad, spektru.

A. Smiltēna.

Jā. Piekrītu, ka valstij ir plaša rīcības brīvība. Un mūsdienās gandrīz vairs nav palikusi neviena komercdarbības joma, kura nebūtu plaši regulēta no valsts puses, un šādas lietas ļoti bieži ir arī Satversmes tiesā, kad tiek teikts, ka, jā, ir komercdarbība, bet šī ir ļoti specifiska joma, kurā darbojas komersants un tādēļ ir daudzi specifiski aizliegumi. Bet jebkuram šim ierobežojumam vai aizliegumam tomēr ir jābūt leģitīmam mērķim un valsts izraudzītajam instrumentam ir jābūt tādām, kas sasniedz šo leģitīmo mērķi.

L. Jambuševa.

Jūsu... Tieslietu ministrijas rakstveida viedoklī ir minēts, ka tālāknodošana ir tikai viens no pasākumiem, kas sekmētu kodeksā ietvertos mērķus, tātad nodrošinātu spektra joslu efektīvu un lietderīgu izmantošanu.

Līdz ar to ir jautājums, vai, jūsuprāt, spektra joslu lietošanas tiesību tālākas nodošanas atļauja ir vienīgais veids un vai ir kādi citi veidi un pasākumi, ar kuriem tātad arī alternatīvi varētu sasniegt šo mērķi – izmantot spektra joslas efektīvi un lietderīgi – un vai viens no šiem pasākumiem varētu būt arī šī tā saucamā spektra joslu kopīgā izmantošana, kas arī tātad tika analizēta iepriekšējā tiesas sēdē?

A. Smiltēna.

Paldies par jautājumu.

Bet, lai atbildētu uz to, šķiet, ir nelietderīgi atbildēt ļoti abstrakti. Šķiet, lai atbildētu patiesi uz šo jautājumu, ir jāvērtē, kāda ir esošā Latvijas situācija starp šiem te tirgū esošajiem trīs komersantiem un vai pieteicējs savas tiesības varētu izmantot kādā citā alternatīvā veidā, kas sasniegtu to pašu mērķi. Šķiet, ka vienkārši abstrakti atbildēt uz šo jautājumu nav iespējams. Līdz ar to, šķiet, tas jautājums nav gluži adresēts Tieslietu ministrijai. Iespējams, pieteicējs varētu analizēt, vai viņš mērķi attīstīt 5G tīklu spētu tikpat labā veidā, darbojoties koplietošanas režīmā.

L. Jambuševa.

Vēl jautājums saistībā ar tieši Tieslietu ministrijas rakstveidā sniegto viedokli. Tātad, ir pausti apsvērumi, ka, iespējams, nav nodrošināta likumdošanas procedūra pietiekamā kvalitātē, ka nav vērtēta tātad satversmība un konkurences aspekti. Līdz ar to ir jautājums. Vai Tieslietu ministrija, piedaloties likumdošanas procesa gaitā komisiju sēdēs un sniedzot rakstveida atzinumus par jauno Elektronisko sakaru kodeksu likumu kopumā, vai tolaik Tieslietu ministrija ir paudusi šīs savas bažas, šos savus apsvērumus saistībā ar iespēju par potenciālu neatbilstību Satversmei vai kodeksam?

A. Smiltēna.

Paldies.

Ja es pareizi atceros lietas materiālus, tad likumprojekts izstrādes gaitā darba grupā un Ministru kabineta skaņošanas stadijā, un arī pirmajā lasījumā bija citā redakcijā, tātad redakcijā, par ko Tieslietu ministrija bija sniegusi atzinumu un skaņojusi, un apstrīdētā tiesību norma radās tikai kā priekšlikums uz otro lasījumu. Un par konkrēto priekšlikumu uz otro lasījumu Tieslietu ministrijas viedoklis netika prasīts. Tieslietu ministrija to nav vērtējusi. Un arī pie trešā lasījuma šis priekšlikums netika apspriests un tālākas debātes par to nenotika.

L. Jambuševa.

Tātad, Tieslietu ministrija, kaut arī ir piedalījusies likumdošanas procesa gaitā un ir, tātad, pārstāvis dzirdējis šo diskusiju, kurā ir uzklausītas visas ieinteresētās personas, tomēr savus apsvērumus ir izvēlējusies nesniegt, bet tomēr šobrīd pārmet likumdošanas procedūras iespējamus trūkumus.

A. Smiltēna.

Tieslietu ministrija neorganizē komisijas darba sēdi. Tieslietu ministrija dodas uz komisiju, ja ir aicināta, un pauž viedokli, ja komisijas vadītājs lūdz paust viedokli Tieslietu ministrijai. Tāda prakse, ka bez viedokļa uzaicināšanas kāds paustu viedokli, vispār nav ierasta parlamentāra prakse.

L. Jambuševa.

Jā... nu, nevarētu piekrist... bet nu, tomēr vēlētos tad līdz ar to vēlreiz jautāt.

Līdz ar to šie visi Tieslietu ministrijas paustie apsvērumi, kas ir, tātad, rakstveida viedoklī šobrīd, tad tos jūs, tātad, paužat un redzat šos problēmu jautājumus tikai jau pēc apstrīdētās normas stāšanās spēkā.

A. Smiltēna.

Nu... Tieslietu ministrijai nav tiesību vērsties Satversmes tiesā un Tieslietu ministrijas viedoklis netika lūgts arī brīdī, kad Valsts prezidents nodeva likumu otrreizējai caurlūkošanai. Tieslietu ministrija ir valsts institūcija, un viņa savu viedokli sniedz tad, kad procesa turētājs šo viedokli lūdz.

L. Jambuševa.

Paldies. Vairāk jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies. Un vēl noslēdzošais jautājums ir tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man pēdējais jautājums saistībā ar pozīciju, ko iepriekšējā tiesas sēdē pauda Regulatora pārstāvis. Tātad, tika analizēta tā situācija, ka, neskatoties uz to, ka šī norma ir imperatīva, nepieļauj tālāknodešanas iespējas, tomēr ir bijis viens gadījums, kad Regulators ir atļāvis šādu tālāknodešanu. Un Regulatora pārstāve tad šinī gadījumā teica, ka pieteikuma iesniedzējas tiesību tvērumā šī tālāknodešana ietilpst tikai izņēmuma gadījumos, respektīvi, aptverot šo netipisko situāciju, ko Regulators izvērtēja un atļāva šo tālāknodešanu.

Vai, jūsuprāt, tas sākotnēji ietilpst īpašumtiesību tvērumā vai arī... nu, kā jūs komentētu šādu Regulatora pozīciju? Vai tas ir tā kā papildu tiesība, papildu tiesība uz īpašumu, kas ir atkarīga no Regulatora lēmuma, ja tā to var formulēt?

A. Smiltēna.

Ja es pareizi arī izprotu to, ko vēlējas teikt Regulators, tad viņa pozīcija varētu būt tāda, ka apstrīdētā tiesību norma ietilpst īpašumtiesību tvērumā. Apstrīdētā tiesību norma to aprobežo, bet, tā kā apstākļi konkrētajā gadījumā ir bijuši ārkārtīgi netipiski, viņi ir atraduši iespēju šo ierobežojumu nepiemērot un tātad ļaut izmantot īpašumtiesības pilnā apmērā.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies. Nav vairs jautājumu.

A. Laviņš.

Jā, Smiltēnas kundze, paldies jums par sniegto viedokli. Un, lai arī tiešām Tieslietu ministrijai nav tiesību iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, Tieslietu ministrijai ir ļoti plašas iespējas piedalīties Satversmes tiesas procesos un kā pieaicinātajai personai sniegt viedokli par Satversmes tiesā izskatāmajiem jautājumiem.

Paldies jums par sniegto viedokli. Lai jauka diena! Paldies.

A. Smiltēna.

Godātā tiesa, vai es varu lūgt mani atbrīvot no tālākas klātbūtnes?

A. Laviņš.

Jā.

A. Smiltēna.

Paldies.

A. Laviņš.

Turpinām uz klausīt pieaicinātās personas.

Kā nākamā ir Satiksmes ministrija un Satiksmes ministriju šajā tiesas sēdē pārstāv vairākas personas: Sakaru nozares attīstības nodaļas vadītāja Jana Lūsvere, kā arī Dainis Valdmanis un Liene Priedīte-Kancēviča.

Visas trīs personas nosauktās ir tiesas sēdē? Jā, pēc žestu valodas redzu, ka jā. Vai ir pārbaudīti visu triju personu apliecinoši dokumenti?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Un šobrīd Jana Lūsveres kundze... Lūsveres kundze, lūdzu!

Arī Satiksmes ministrijai ir uzdots viens jautājums un aicinātu sākt sniegt viedokli, sniedzot atbildi uz šo jautājumu. Un, kā ierasts, ja ir vēl citi aspekti, tad dariet lūdzu to zināmu. Paldies.

Klausāmie jūs!

J. Lūsvere.

Tātad, Satiksmes ministrijai ir uzdots viens jautājums: kāds tiesību uz īpašumu apjoms pieteikuma iesniedzējai ir piešķirts ar Satiksmes ministrijas 2000. gada 13. septembra licenci Nr. 309 un uz tās pamata pieņemtajiem lēmumiem par radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršanu pieteikuma iesniedzējai un par tai piešķirto radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību termiņa pagarināšanu. Un kāds ar Regulatora 2003. gada 30. jūlija lēmumu Nr. 199, ar kuru pieteikuma iesniedzējai izsniegta publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla operatora individuālā licence Nr. T10137.

Tātad, Satiksmes ministrija 2000. gada 13. septembrī izsniedza SIA “UNISTARS” licenci Nr. 309 “bezvadu radio telekomunikāciju tīkla izveidei, telefonikāciju telekomunikāciju papildu pakalpojumu sniegšanai”. Licence derīga līdz 2005. gada 14. septembrim.

Saskaņā ar licences pielikuma 2. punktu, licences saņēmējai bija tiesības izveidot un pārvaldīt savu bezvadu radio komunikāciju tīklu un veikt klientu pieslēgšanu, uz tīkla bāzes sniegt telekomunikāciju papildpakalpojumus – liela ātruma datu komunikācijas pakalpojumus starp tīklu klientiem, datu pārraides pakalpojumu starp tīkla klientiem un Latvijas Republikas citu publisko tīklu klientiem, interneta pakalpojumus un video interaktīvos pakalpojumus. Ar konkrēto licenci tieši radiofrekvences tiesības netika piešķirtas, tomēr licences pielikuma 6. punkts paredzēja, ka radiofrekvences tīkla izveidei un pakalpojumu sniegšanai nosaka Latvijas Valsts elektrosakaru inspekcija. Bez tam licences 13. punkts nosaka licences saņēmējam aizliegumu nodot citām personām, kā arī licences 14.2. punkts nosaka, ka licence var tikt anulēta, ja licences saņēmējs ir izdarījis licences noteikumu vai spēkā esošo tam saistošo normatīvo aktu pārkāpumu.

Tālāk, pamatojoties uz šo licenci, Satiksmes ministrijas Sakaru departaments ar divām vēstulēm vispirms rezervēja SIA “UNISTARS” kanālus 3,5 un 6,4 GHz frekvenču diapazonā un pēc tam ar 2001. gada 23. ... vēstuli piešķīra šos minētos kanālus, kā arī kanālu 26 GHz diapazonā.

Sistēmu uzstādīšana un ekspluatācija tika pieļauta tikai pēc atļaujas saņemšanas no Latvijas Valsts elektronisko sakaru inspekcijas.

Satiksmes ministrija izsniedza SIA “UNISTARS” licenci un no tās izrietošās radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības laikā, kad bija spēkā Likums par telekomunikācijām, kurš ir spēkā no 1993. gada 10. maija un attiecīgi mainījās redakcija un redakcija, kas tobrīd bija spēkā, ir redakcija no 1995. gada 3. maija līdz 2001. gada arī 3. maijam.

Tātad, likuma 4. pants nosaka, kādā veidā tiek radiofrekvences izmantotas. Tātad, lai saņemtu radiofrekvences, vispirms ir jāsaņem atļauja. Bez tam, kad spēku zaudēja attiecīgais likums un licencēšanas un radiofrekvenču piešķiršanas funkcija tika nodota Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai, tas ir, likums bija spēkā no 2001. gada 30. novembra un šī likuma pārejas noteikumu 7. punkts pateica, ka sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas Regulatoram bija jāizsniedz vai jāpārreģistrē esošās licences, kuras bija izsnieguši Satiksmes ministrija. Attiecīgi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija 2002. gada 29. maijā pieņēma lēmumu Nr. 35 un pārreģistrēja datu pārraides un interneta pakalpojumu sniedzēja licences 12 komersantiem. Licence tika pagarinātas tādā veidā, kādas viņas bija izdevusi Satiksmes ministrija, tātad lēmums saturēja vienkāršu informāciju, ka licence tiek pagarinātas un šādu normu...

A. Laviņš.

Lūsveres kundze, es jūs šajā brīdī pārtraukšu. Es tomēr aicinātu fokusēt uzmanību uz jautājuma būtību, ko mēs vēlētos dzirdēt no Satiksmes ministrijas, un runa ir par to, kāds tiesību uz īpašumu apjoms pieteikuma iesniedzējai ir piešķirts, un tad sekotu tālāk jautājumi, kuri ir dažādi aspekti, bet, kā jau droši vien, sekojot līdzī tiesas sēdei, jūs varat saprast, ka runa jau ir par to, vai šīs spektra lietošanas tiesības bija piešķirtas tādā apjomā, ka tās lietotājs bija tiesīgs vai nebija tiesīgs tās nodot tālāk. Tā ir šobrīd, ja tā varētu teikt, domstarpība epicentrā un šādā kontekstā es tomēr aicinātu Satiksmes ministrijai izteikties. Lūdzu!

J. Lūsvere.

Tātad, kā jau teicu, licencē bija iekļauta norma, kas... licences pielikuma 13. punktā bija iekļauta norma un tā liedza licences saņēmējai aizliegumu to nodot citām personām.

A. Laviņš.

Jā. Tātad, skaidra jūsu atbilde – atbilstošajai licencei tālāk šīs tiesības nodot citām personām nebija.

J. Lūsvere.

Un šāda norma, kas bija iekļauta licencē, izrietēja no Ministru kabineta noteikumiem “Par speciālo atļauju jeb licenču izsniegšanu”, kas bija spēkā no 1997. gada līdz 2005. gadam.

A. Laviņš.

Saprotams ir Satiksmes ministrijas redzējums, bet vēl būs citi tiesnešu jautājumi.

Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā. Būs vairāki jautājumi. Es gan nezinu, vai jūs varēsiet atbildēt, vai kāds no jūsu kolēģiem.

Sākotnējā likumprojekta iesniegtajā redakcijā Elektronisko sakaru likuma 48. pants bija nedaudz savādākā redakcijā, to norādīja mums šodien arī tiesas sēdē Tieslietu ministrija. Un tur, kā es saprotu, tas bija Satiksmes ministrijas darba grupā sagatavots, kas paredzēja, ka elektronisko sakaru komersants var nodot arī bez maksas iegūtas frekvenču lietošanas tiesības, ja šādas tiesības tiek izmantotas vismaz 20 gadus.

Sakiet lūdzu, kāds bija Satiksmes ministrijas tas iecerētais plāns, kāpēc jūs tieši šādu redakciju piedāvājāt un, piemēram, kāpēc tieši 20 gadi ir tāds kritērijs, kas, jūsuprāt, ļautu nošķirt to vienu no otra?

J. Lūsvere.

Ņemot vērā, ka Elektronisko sakaru likuma izstrādes un saskaņošanas gaitā mums konkrētā panta normu ilgstoši neizdevās saskaņot, it īpaši ar vienu no elektronisko sakaru nozares asociācijām, mēs faktiski uzklaustījām arī citu asociāciju viedokli un Regulatora viedokli un primāri ņemot vērā, ka Regulators ir tas, kuram gan ar spēkā esošo Elektronisko sakaru likumu, gan ar Elektronisko sakaru likumprojektu ir galvenais atbildīgais par frekvenču menedžmentu, mēs galvenokārt ņēmām vērā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas viedokli, kurš tātad bija atšķirīgs no Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas viedokļa, kā arī mēs vērtējām apstākļus tirgū, tātad šo netipisko situāciju ar frekvencēm, kas ir piešķirtas uzņēmumam un ko tātad ir iegādājies "Bite" grupas uzņēmums un tagad šie ir vienas grupas uzņēmumi, kā arī Regulators netika devis iespēju "Bite" tādēļ, ka viņu grupas uzņēmumiem jau bija piemērotas frekvences piedalīties izsolē, mēs arī redzējām, ka šādā veidā ar vismazākajiem administratīvajiem šķēršļiem ir iespējams nodrošināt to, ka radiofrekvences tiek izmantotas racionāli. Jo tātad, ja netiktu atļauts nodot konkrētās frekvences tālāk, tādā gadījumā būtu jāriko izsole, kas, teiksim, ir daudz ilgāks administratīvs process nekā, ja vienkārši ir jāsaņem Regulatora atļauja šo frekvenču tālāknodošanai.

Par 20 gadiem... nu, kā jau te mēs minējām, gan daļēji tas, ka, ja uzņēmums jau 20 gadus lieto frekvences, un šajā laikā arī šīs te frekvences nebija iespējams iegūt izsoles ceļā vai kā citādi, vēl jo vairāk, tirgus nebija liberalizēts un tātad tās frekvences vienkārši tika pieprasītas, lai vispār būtu kāda iespēja sniegt elektronisko sakaru papildpakalpojumus, līdz ar to mēs uzskatījām, ka mums... tā kā tā liberalizācija ir notikusi 20 gadus atpakaļ, nu, tas apmēram varētu būt tas periods, kas norāda uz to, ka šeit nav saskatāmas nekādas spekulatīvas darbības... nu, kurām principā kodeksā šī te atruna mūsu skatījumā ir tādēļ, lai novērstu tādas spekulācijas, ka iegādājos vai saņēmu par velti un pēc tam pārdevu tālāk daudz dārgāk, jo pēkšņi tas īpašums ir ieguvis citu vērtību.

G. Kusiņš.

Vai no jūsu atbildes var secināt, ka jūs tomēr atzīstat, ka ir situācijas, ja ir iegūtas bez maksas un pēc tam nodotu tālāk, saņemot maksu, tad veidotos negodīga... tā kā jūs lietojāt... spekulācija droši vien nē, bet nepamatoti ienākumi?

J. Lūsvere.

Nu, atsevišķās situācijās, jā, tas ir acīmredzot iespējams.

G. Kusiņš.

Tad ir jautājums... no Satiksmes ministrijas varbūt tādiem pieejamiem faktoloģiskiem materiāliem... Jūs teicāt, ka licence nav tālāk nododama. Sakiet lūdzu, vai ir bijuši tādi gadījumi, kad Satiksmes ministrija ir anulējusi licenci gadījumā, ja kāds elektronisko sakaru operators ir rīkojies, piemēram, tā, ka ir bijis nepieciešams atsaukt šo licenci vai atņemt?

J. Lūsvere.

Diemžēl šobrīd nevarēšu atbildēt uz jautājumu, jo tāpat šis ir jautājums par laika periodu līdz 2001. gadam, kad stājās spēkā jauns likums "Par telekomunikācijām", jo ar jauno likumu "Par telekomunikācijām" funkcija tika nodota Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai. Ja nepieciešams, varam pameklēt arhīvā un noskaidrot, vai šādi gadījumi ir bijuši.

G. Kusiņš.

Tad tie būtu tādi reti gadījumi?

J. Lūsvere.

Visdrīzāk, ka tie būtu reti.

G. Kusiņš.

Jo parasti tad elektronisko sakaru šie operatori ievēro licences noteikumus un licenci tālāk nenodod. Tā es saprotu. Ikdienu tā nav.

J. Lūsvere.

Jā, tā ir normāla prakse un faktiski, ņemot vērā, ka tomēr licences pieprasīšana neprasija nekādus papildus... nu, arī šobrīd tā ir bez maksas... līdz ar to nav šķēršļu pieprasīt likumīgā ceļā licenci savai darbībai, it sevišķi, ja tās ir, piemēram, kaut kādas licences, kur nav iesaistīti ierobežotie resursi. "UNISTARS" gadījumā tā nav. "UNISTARS" gadījumā ir šie ierobežotie resursi, bet, ja, teiksim, pakalpojumam nav nepieciešamas frekvences, tādā gadījumā nav vispār nekāda iemesla nodot kādam citam.

G. Kusiņš.

Un tad attiecībā uz šo licences tiesību apjomu. Vai mēs varam uzskatīt, ka licence tiek piešķirta uz termiņu, ja ir paredzēta šāda pārreģistrācijas vai aktualizācijas savādākā veidā kārtība? Vai mēs varam uzskatīt, ka ir piešķirta uz termiņu?

J. Lūsvere.

Jā, konkrētajai licencei bija termiņš. Tātad licence tika piešķirta līdz 2005. gada 14. septembrim, tas ir, uz desmit gadiem un līdz ar to no tā izrietošās radiofrekvences arī. Un faktiski par to, ka tas termiņš tika ievērots visam kopumam, gan licencei, gan radiofrekvencei, liecina tas, ka Regulators no 2005. gada 15. septembra pagarināja "UNISTARS" šo frekvenču izmantošanu.

G. Kusiņš.

Un vai no tā tad mēs varam secināt, ka, ja šis operators ir saņēmis terminētu licenci un ja pēc tam viņam nepagarinātu, tad, protams, ir loģiski, ka viņš zaudētu arī šī spektra lietošanas tiesības, jo viņam tad nebūtu licences? Vai mēs varam teikt, ka tie ir savstarpēji tik cieši saistīti jautājumi, ka bez licences, protams, nevar izmantot spektru?

J. Lūsvere.

Nu... bez licences nav iespējams izmantot spektru, bet, ņemot vērā to... bet faktiski licenci to, ko izdeva Satiksmes ministrija, nebija iespējams izmantot bez spektra. Bet nākamo licenci, ko "UNISTARS" izdeva un par ko arī bija jautājums Satversmes tiesai, 2003. gadā 30. jūlijā ar lēmumu Nr. 199, konkrēto licenci bija iespējams izmantot bez radiofrekvenču spektra.

G. Kusiņš.

Un tātad, lai licencē izmantotās tiesības kaut minimālā apmērā tiktu izmantotas, pietiek ar vismaz vienu frekvenču spektra joslas piešķiršanu. Licence nepieprasa konkrētu spektra joslu skaitu, teiksim, trīs, piecas vai vēl...

J. Lūsvere.

Nē. Par šo jautājumu, cik frekvences un kādas joslas ir nepieciešamas komersantam, laikā, kad Satiksmes ministrija izdeva licences, lēma Valsts elektrosakaru inspekcija, tātad komersants vērsās inspekcijā, pastāstīja, ko viņš vēlas darīt, un inspekcija, atbilstoši tam, kas bija pieejams, piešķīra noteiktu veidu un daudzumu. Pēc tam, kad mainījās likumdošana, tika izveidota Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, tad attiecīgi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija arī lēma, tātad, vai pagarināt pilnā apjomā jau izsniegtās licences, vai pagarināt kaut kādā daļējā apjomā. Un komersantam, lai saņemtu šo te licenču tiesību pagarinājumu, bija

faktiski jāpierāda, ka viņš tās licences ir lietojis, ka viņš viņas ir izmantojis racionāli, nav pārkāpis normatīvos aktus, nav saistībā ar šo licenču izmantošanu vai kādiem citiem gadījumiem ticis administratīvi vai kā citādi sodīts... nu, līdz ar to bija jāpierāda Regulatoram, ka viņam vēl aizvien licences ir nepieciešamas un ka viņš ir godprātīgi viņas lietojis... atvainojiet, frekvences...

G. Kusiņš.

Un tātad mēs varam teikt, ka tas ir atkarīgs no operatora izvēlētās biznesa stratēģijas, cik viņš frekvences vēlējas izmantot – vai vienu vai vairākas – un tad viņš vērsās un saņēma. Pati licence nenosaka skaitu.

J. Lūsvere.

Jā.

G. Kusiņš.

Labi. Un pēdējais jautājums. Tas bija saistībā ar vairākkārt jau gan iepriekšējā tiesas sēdē, gan arī šodien apspriesto direktīvas interpretāciju.

Sakiet, lūdzu, kā Satiksmes ministrija raugās uz šo direktīvas punktu, ka lietošanas tiesības neattiecas uz gadījumiem, kad uzņēmējiem individuālās licences sākotnēji piešķirtas par brīvu.

Vai Satiksmes ministrija bija iesaistīta šajā procesā tā, ka jūs varat sniegt kādu viedokli saistībā ar šo?

J. Lūsvere.

Jā, Satiksmes ministrija bija iesaistīta direktīvas izstrādē. Attiecīgi šī konkrētā norma nebija Latvijas īpašā interešu lokā vai sarkanā līnijā, vai kāda cita jautājuma pamatā. Mūs uztrauca jautājumi, kas bija saistīti un izrietēja no direktīvas ar īso ieviešanas termiņu un ar atsevišķiem jautājumiem, kas bija par īpašumtiesību izmantošanu, jo, ņemot vērā Latvijā esošo likumdošanu, teiksim, problemātiskā daļa no direktīvas normām tieši saistībā, kas bija ar īpašumtiesību un elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu. Faktiski šis jautājums neradīja bažas un mēs uzskatījām, ka tas ir pozitīvi, ka valstij ir dota rīcības brīvība šajā gadījumā, jo katrā valstī situācija var būt atšķirīga un līdz ar to uzskatījām, ka tas ir labi un ka valsts varēs izdarīt savu izvēli.

G. Kusiņš.

Tātad, pieteikuma iesniedzēji kopā ar citiem operatoriem bija vērsušies Regulatorā un lūdza 2020. gadā tā sauktā “Centuria” projektā, kā tas šeit tika apzīmēts, koplietošanas tiesības. Tajā brīdī normatīvajos aktos nebija paredzētas šādas frekvenču koplietošanas tiesības.

Sakiet, lūdzu, vai jūs piekrītat pieteikuma iesniedzējas nostājai, ka pieteikuma iesniedzēja vērsās Regulatorā jau tieši prezumējot, ka direktīva būs jāievieš un tāpēc viņiem ir tiesības lūgt koplietošanu. Un vai šinī gadījumā varēja būt tāda direktīvas interpretācija, ka piemērot ātrāk nekā Latvijas normatīvais akts paredz šo koplietošanu... ātrāk, nekā direktīva tiek ieviesta?

J. Lūsvere.

Manā skatījumā... varbūt tas ir jāprasa Tieslietu ministrijai, jo viņa it kā tomēr ir atbildīgā par šo direktīvu ieviešanu. Bet cik tās ir manas zināšanas, mans personīgais viedoklis, tad es uzskatu, ka, protams, ka direktīva ir jāpārņem Latvijas normatīvajā aktā un tikai tad ir iespējams šo te normu piemērot. Jo, kā jau mēs redzam, ka ir jautājumi, kuros ir rīcības brīvība un tāpat Latvijas likumā norma var būt citādāka nekā, teiksim, sākotnēji tā izlasās direktīvā.

G. Kusiņš.

Tas nozīmē, ka, jūsuprāt, Regulators nevarēja piešķirt koplietošanas tiesības, pa tiešo piemērojot direktīvas bez atsevišķa Latvijas normatīvā akta. Vai es pareizi saprotu jūsu pozīciju?

J. Lūsvere.

Nu, pirmšķietami tā šķiet, bet teikšu, ka neesmu vērtējusi šo jautājumu.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies.

Jūs gan atbildes rakstā, gan tagad sakāt, ka tāpat valstij ir piešķirta rīcības brīvība no direktīvas. Bet, nu, Tieslietu ministrija uzskatīja, ka tomēr šo normu, nu, viņu nevar interpretēt ārpus pārējā direktīvas teksta un ir jāņem vērā šie konkurences veicināšanas apsvērumi, kas izriet no visas direktīvas. Vai Satiksmes ministrija tiešām uzskata, ka tā norma ir interpretējama atrauti no visas sistēmas un piešķir rīcības brīvību un līdz ar to neskatāmies ne pa labi, ne pa kreisi?

J. Lūsvere.

Nu, Satiksmes ministrijas ieskatā norma galvenokārt attiecas... protams, arī viss kodekss attiecas uz konkurences veicināšanu un elektronisko sakaru nozares attīstību. Bet faktiski normas par frekvenču tālāk nodošanu, koplietošanu un citām ir galvenokārt par frekvenču racionālu izmantošanu. Ņemot vērā, ka frekvences ir ierobežotais resurss un ja kāds neizmanto, bet kādam nepietiek, tad rodas situācija, ka nozare nevar attīstīties un attiecīgi arī nekāda konkurence nevar attīstīties vai vēl kaut kas, tad līdz ar to uzskatījām, ka faktiski šī norma ir par frekvenču racionālu izlietošanu, un panākt frekvenču racionālu izmantošanu var arī tādā veidā, ka frekvences atkārtoti tiek piešķirtas izsoles vai konkursa kārtībā, vai arī frekvences tiek tālāk nodotas. Jebkurā gadījumā frekvencēm tiks dota tālākas izmantošanas iespēja.

J. Briede.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā, es gribētu varbūt par tādu vienu jautājumu, ko pieteikuma iesniedzējs tiesas sēdē līdz šim arī ir argumentējis, ka ir jānodala tiesības uz frekvenci un tiesības uz licenci.

Vai jūs varētu drusciņ varbūt izskaidrot? Vai jūs tam piekrītat, ka ir jānodala divas šīs lietas. Kāds ir jūsu redzējums uz to?

J. Lūsvere.

Mans redzējums ir tāds, ka brīdī, kad Satiksmes ministrija izsniedza licenci "UNISTARS", nebija iespējams nodalīt licenci no radiofrekvenču piešķiršanas, jo licenci nevarēja izmantot nesaņemot radiofrekvences un, teiksim tā, daži šie radiofrekvenču piešķirumi, arī likumā tas bija noteikts, izrietēja no jau izsniegtās licences. Līdz ar to šie te lēmumi par frekvenču piešķiršanu un licenci būtu jāuztver kā vienots kopums. Tā to arī ir uztvērusi pieteicēja, ņemot vērā, ka lūdza radiofrekvenču pagarinājumu tad, kad beidzās Satiksmes ministrijas izsniegtā licence. Savukārt situācijā, kad Regulators izsniedza gan licences, gan piešķir radiofrekvences, šīs lietas varētu nodalīt, jo lielākā daļa uzņēmējdarbības ir iespējama bez radiofrekvencēm. Faktiski radiofrekvences ir vajadzīgas tikai gadījumā, ja tiek veidots mobilo sakaru tīkls vai tiek sniegti kādi citi radio komunikāciju pakalpojumi, un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija SIA "UNISTARS" 2003. gada 30. jūnijā ir izsniegusi fiksētā tīkla attīstības licenci un tiesības sniegt fiksētā tīkla pakalpojumus, līdz ar to faktiski fiksētā

tīkla pakalpojumus ir iespējams sniegt arī neizmantojot radiofrekvences. Bet tas ir pieteicēja ziņā, kādu tehnoloģiju viņi izmanto, jo lēmums par licenci ir tehnoloģiski neitrāls, to izlemj pats licences saņēmējs, kā viņš tehniski nodrošina pakalpojumu.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Vai pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem būs jautājumi?

M. Šķiņķis.

Jā, paldies.

Precizējošs no tā, ko jūs teicāt. Jūs teicāt, ka jūs uz to regulējumu, ja es pareizi sapratu, Eiropas Savienības direktīvas 51. pantu vairāk skatījāties kā uz tādu, kas regulē frekvenču efektīvu izmantošanu, nevis kā uz tādu, kas varētu būt analizējams konkurences kropļojuma kontekstā. Es pareizi sapratu?

J. Lūsvere.

Jā.

M. Šķiņķis.

Un attiecīgi tā jūsu tad vīzija par to, ka labāks risinājums bija tāds, kādu izstrādāja darba grupa un kādu nepieņēma vēlāk Saeima, ir bijis argumentēts ar, tāpat, frekvenču efektīvas izmantošanas mērķiem?

J. Lūsvere.

Mēs saskatījām... analizējot faktisko situāciju ar frekvenču sadalījumu īpašumtiesībām vienas grupas uzņēmumiem un citām lietām, un arī termiņiem, kad ir izsniegtas frekvences, mēs uzskatījām, ka Latvijas gadījumā, iespējams, mazāk administratīvi šķēršļi būtu tad, ja tiktu virzīta redakcija, kuru Satiksmes ministrija bija izstrādājusi likumprojekta izstrādes saskaņošanas gaitā.

M. Šķiņķis.

Un šobrīd vai Satiksmes ministrijas pozīcija ir mainījusies? Vai vēl joprojām Satiksmes ministrijas pozīcija ir tāda, kāda bija izstrādes gaitā?

J. Lūsvere.

Satiksmes ministrijas pozīcija ir, ka šo te radiofrekvenču efektīvu izmantošanu varētu veikt gan tādā veidā, kādu priekšlikumu bija iesniegusi Satiksmes ministrija, gan

arī redakcijā, kāda šobrīd ir apstiprināta Elektronisko sakaru likumā, jo faktiski pēc iespējas ir jāatrisina situācija, lai pēc nepieciešamības varētu atkārtoti organizēt izsoli un lai Regulators varētu, ja ir tāda nepieciešamība, lai vispār Regulators varētu pieņemt lēmumu.

M. Šķiņķis.

Tad Saeimas pozīcija ir, ka norma tomēr nav pieņemta efektīvas izmantošanas mērķa nolūkā, bet godīgas konkurences nodrošināšanas nolūkā. Vai šajā aspektā Satiksmes ministrija piekrīt drīzāk Regulatora pozīcijai, kas ir, ka konkurences kropļojumu var pārbaudīt tikai individuālā situācijā nevis abstrakti, vai vairāk pievienotos Saeimas pozīcijai, kas saka, ka apstrīdētā norma vislabāk adresē tādu konkurences kropļojuma risku?

J. Lūsvere.

Neesmu vērtējusi no šī aspekta, jo dzirdēju minētos viedokļus tikai pirmdien, bet, kā jau teicu, mēs uzskatām, ka, protams, radiofrekvenču efektīva izmantošana ir cieši saistīta arī ar konkurences attīstību un skaidri regulējošā vide dod... teiksim tā... dod iespēju gan racionāli izmantot frekvences, gan veicināt konkurenci. Un faktiski, ņemot vērā, ka ir iespējams arī citas frekvenču izmantošanas formas bez to tālāknodošanas vai iznomāšanas, piemēram, koplietošana, tad neredzam šobrīd būtiskus šķēršļus, lai nevarētu efektīvi izmantot jau piešķirtās frekvences, ja tās kādam ir nepieciešamas.

M. Šķiņķis.

Tātad, vēlreiz jautājums par efektīvu izmantošanu, ko jūs, kā es saprotu, esat analizējuši. Vai arī pie frekvenču efektīvas izmantošanas individuāls vērtējums konkrētajā situācijā nav atbilstošāks, lai saprastu, ka konkrētā situācijā, konkrētajā tirgū attiecībā uz konkrētu frekvenču nodošanu efektīvāka būs frekvences izmantošana, to nododot vai kopīgi izmantojot, vai liedzot šos procesus?

J. Lūsvere.

Protams, liegšana jebkā izmantot piešķirtās radiofrekvences, protams, būtu šo radiofrekvenču nelietderīga izmantošana, bet, teiksim, koplietošana, nomāšana vai tālāknodošana ir uzskatāmi par daudz maz vienlīdzīgiem priekš radiofrekvenču efektīvas izmantošanas. Tad jebkurā gadījumā frekvences tiek izmantotas ar tādu mērķi, kā to paredz radiofrekvenču plāns, un, ja tās tiek pilnībā izmantotas, tādā gadījumā nav starpības, vai viņas ir koplietotas vai tālāk nodotas.

M. Šķiņķis.

Labi. Ja nav starpības, tad vai Satiksmes ministrija uzskata, ir kāds iemesls, kādēļ, piemēram, nodot ir jāaizliedz, bet kopīgi izmantot ir jāatļauj?

J. Lūsvere.

Nu, atkal šis, iespējams, ka ir saistīts ar to, kādā veidā frekvences varbūt ir iegūtas, bet tomēr uz frekvencēm īsti nav tās īpašumtiesības. Frekvenču lietošanas izmantošanas atļaujas, teiksim, ir tāda vairāk kā satiksmes regulēšana, kas norāda, kādiem nolūkiem, kurš komersants izmantos, un garantē to, ka neviens cits komersants neizmantos citiem nolūkiem kaut kādas frekvences, lai visa sabiedrība tā kā gūtu labumu, būtu iespējami kvalitatīvi radiosakari un nebūtu nekādas problēmas.

M. Šķiņķis.

Es laikam līdz galam tā īsti nesapratu atbildi. Jautājums bija, vai ir kādi iemesli, kādēļ, ja ir tie vienādi līdzekļi, kā jūs teicāt, vai faktiski nav starpības no efektivitātes viedokļa, tad kāds ir iemesls vienu atļaut un otru aizliegt, vienu absolūti aizliegt un otru atļaut?

J. Lūsvere.

Jo tomēr pastāv tāda situācija, ka notiek kaut kāda nosacīta ne sava īpašuma nodošana par atlīdzību kādam citam komersantam. Tie nevar būt... šis gadījums nav šauri traktējams tikai uz vienu komersantu, iespējams, ka ir vēl kādi citi gadījumi, varbūt arī vēl kāds komersants arī vēlas nodot frekvences un viņš savukārt nav viņas lietojis pietiekami efektīvi un nav vēl pienācis laiks, kad Regulators vērtē šo frekvenču pagarināšanu. Tāda varētu būt atbilde.

M. Šķiņķis.

Ja izvērtē, tad varētu būt gadījumi, ka ir jāaizliedz, un varētu būt gadījumi, kad var atļaut. Tā es pareizi sapratu pēdējo jūsu teikumu?

J. Lūsvere.

Nu, faktiski, jā. Tas būtu jāvērtē Regulatoram, bet šādu normu var nostiprināt arī faktiski likumā, lai Regulatoram būtu vienkāršāk vērtēt, kuri ir tie viennozīmīgie gadījumi un kādos gadījumos tomēr, teiksim, tā frekvenču izmantošana nav pieļaujama.

M. Šķiņķis.

Skaidrs. Paldies.

Un pēdējais jautājums vai jautājumu bloks. Jūs, tāpat, teicāt, ka likumdošanas procesa laikā jūs nevarējāt saskaņot jūsu piedāvāto varianta regulējumu ar vienu

organizāciju. Jūs varat pateikt, ar ko jūs nevarējāt saskaņot un kādēļ tas bija šķērslis pieņemt Satiksmes ministrijas piedāvāto variantu?

J. Lūsvere.

Jā, tā nav nekāda slēpjama informācija. Mēs nevarējām saskaņot ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju jeb “LIKTA” saīsinājumā.

M. Šķiņķis.

Vai Satiksmes ministrijai ir informācija, ka šī organizācija pārstāv tikai vienu tirgus dalībnieku – Latvijas Mobilo telefonu – mobilo sakaru tirgū intereses? Vai to ņēma vērā?

J. Lūsvere.

Mēs visas nozares asociācijas uztveram apmēram vienlīdzīgi. Asociācijās ir daudzi biedri, konkrētajā asociācijā ir ne tikai „LMT”. Konkrētajā asociācijā ir arī citi biedri. Es jums šobrīd... es neesmu gatava jums pateikt, kādi biedri tieši ir LIKTA, bet eksistē arī citas asociācijas, tā ir Darba devēju konfederācija, Rūpniecības un tirdzniecības kamera, dažādas citas nevalstiskās organizācijas, ar kurām mēs pēc iespējas cenšamies gūt kopsaucēju. Šajā gadījumā kopsaucēju gūt nevarēja, faktiski LIKTA viedoklis atšķīrās no citu tirgus dalībnieku viedokļa, līdz ar to Satiksmes ministrija izvēlējās vairākuma un Regulatora atbalstīto redakciju, ņemot vērā, ka Regulators tomēr ir tas, kas veic frekvenču menedžmentu.

M. Šķiņķis.

Vai bija kāda vēl organizācija bez LIKTA, kuru pārstāvēja “LMT” darbinieki komisijas sēdēs...

A. Laviņš.

Piedošanu... šajā brīdī... Kāds šim jautājumam ir sakars ar apstrīdētās normas satversmības izvērtēšanu?

M. Šķiņķis.

Sakars ir saistīts ar labas likumdošanas principa ņemšanu vērā, jo Saeimas pārstāve arī ir norādījusi un arī atbildes rakstā ir norādīts, ka saskaņots ar nozari, nosaucot vienu organizāciju – LIKTA –, un es gribu saprast, vai likumdošanas procesā tik tiešām ir uzklausiņas kādas vēl organizācijas un vai saskaņojums ar vienu organizāciju, kuru pārstāvēja Latvijas Mobilā telefona darbinieki komisijas sēdēs, ir šķērslis pieņemt tiesību normu, kas, mūsaprāt, neatbilst Satversmei.

A. Laviņš.

Labi, šajā kontekstā, ar ko ir saskaņots normatīvā akta izstrādes projekts, akceptējam.

M. Šķiņķis.

Tātad, pēdējais jautājums. Vai bija vēl kāda nevalstiska organizācija bez LIKTA, kura iebilda pret Satiksmes ministrijas, Regulatora darba grupas izstrādāto versiju, kas neatbilst pieņemtajai versijai?

J. Lūsvere.

Jāņem vērā tas, ka šī redakcija, kuru mēs virzījām uz Ministru kabinetu un vēlāk Ministru kabinets izlēma virzīt kā nesaskaņotu uz Saeimu, nebija sākotnējā redakcija, kas bija izstrādāta likumprojektā. Par šiem visiem jautājumiem notika diskusijas faktiski pusotra gada garumā, bija trīs elektroniskās saskaņošanas un trīs saskaņošanas sanāksmes, līdz ar to redakcija, ko Satiksmes ministrija virzīja uz valdību, bija kompromisa redakcija un par dažādiem redakcijas projektiem tika saņemti dažādu asociāciju, ministriju un Regulatora priekšlikumi un iebildumi. Visi viņi ir fiksēti normatīvā akta izziņā, kurā tātad ir fiksēta gan sākotnējā redakcija, gan visi saņemtie priekšlikumi, ieteikumi, iebildumi. Diemžēl... teiksim tā... saskaņošanas sanāksmju ieraksti vairs nebūs pieejami, jo tas notika jau kādu laiku atpakaļ un *MS TEAMS* platforma neļauj tik ilgstoši saglabāt ierakstus.

M. Šķiņķis.

Paldies, godātā tiesa. Man vairs nebūs jautājumu. Paldies.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvei vai būs jautājumi? Lūdzu!

L. Jambuševa.

Jā. Paldies.

Vai Satiksmes ministrijas ieskatā šī kopīgā izmantošana jeb koplietošana, kas ir jaunieviesta ar jauno Elektronisko sakaru likumu, vai tā ir uzskatāma par alternatīvu, kas tātad ir pieejama tiem komersantiem, kuriem ir liegtas tālākknodošanas tiesības?

J. Lūsvere.

Jā, koplietošana, protams, ir iespēja šādiem komersantiem. Protams, ir jāsaņem Regulatora atļauja un Regulators tad vērtē, vai tas ir pieņemami, racionāli, konkurenci nekropļojoši. Regulators var arī prasīt Konkurences padomes viedokli šajā jautājumā.

L. Jambuševa.

Paldies.

A. Laviņš.

Lūsveres kundze, paldies jums par sniegtajām atbildēm un dalību tiesas sēdē. Paldies jums.

Turpinām uzklausīt pieaicinātās personas. Un nākamā ir Konkurences padome, kuru tiesas sēdē pārstāv Juridiskā departamenta direktora vietnieks Andris Eglons.

Labdien! Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Eglona kungs, tāpat Konkurences padomei Satversmes tiesas rīcības sēdes lēmumā ir uzdoti divi jautājumi, un aicinu vispirms sniegt atbildes uz šiem jautājumiem un, ja ir papildu apsvērumi, lūdzu, varēsiet tos darīt zināmus Satversmes tiesai.

Klausāmie jūs!

A. Eglons.

Paldies, godājamā tiesa!

Tad varbūt, kā jau ievadu vārdus un arī sniedzot atbildes uz godājamās tiesas uzdotajiem jautājumiem, un arī tālākajiem maniem paskaidrojumiem, kuri sekos, es domāju, uz tālāk uzdotajiem jautājumiem, vēršu uzmanību uz to, ka Konkurences padomes gan iepriekš sniegtais rakstveida viedoklis Satversmes tiesai, gan arī šodienas mani paskaidrojumi un atbildes primāri izrietēs no Konkurences padomes interpretācijas par Sakaru kodeksa un it īpaši tā atsevišķu arī preambulas apsvērumu punktu un Elektronisko sakaru likuma pantos definētajiem šo normatīvo aktu mērķiem, pirmkārt. Un otrkārt, ka apstrīdētās normas formulējums šībrīža redakcijā atbilstu šo iepriekš minēto Sakaru kodeksa un Elektronisko sakaru likuma mērķu sasniegšanai no konkurences aspekta.

Attiecīgi pirmais jautājums, kas tika uzdots Konkurences padomei, ir par – vai direktīvas Nr. 2018/1972 51. panta pirmā punkta otrā rindkopa paredz, ka dalībvalstis var noteikt, ka pienākums nodrošināt tiesības nodot vai iznomāt radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības neattiecas uz gadījumiem, kad uzņēmuma individuālās tiesības lietot radiofrekvenču spektru sākotnēji ir piešķirtas par brīvu vai piešķirtas apraidei. Ņemot vērā minēto, kāpēc Konkurences padome uzskata, ka, izmantojot minētajā normā

noteikto rīcības brīvību, likumdevējs ar apstrīdētās normas pieņemšanu varētu būt veicinājis konkurences kropļošanu?

Atbildot attiecīgi uz šo jautājumu, varbūt mazlietiņ pārformulēšu, kā arī bija domāts mūsu sniegtais rakstveida viedoklis. Konkurences padome, protams, neapgalvo, ka šī norma pati par sevi ir *de facto* konkrēti veicinājusi jau kādu konkurences kropļošanu, bet mēs vēršam tiesas uzmanību, ka viņas pašreizējā redakcija varētu to veicināt vai arī izdarīt *de facto*, protams. Bet jebkurā gadījumā, kā arī to dara Konkurences padome un arī Regulators, jebkurā gadījumā, lai arī konstatētu kādu konkrētu kropļošanas situāciju, tāpat ir jāveic, un vienmēr Konkurences padome veic konkrētu situācijas novērtējumu. Tātad, konkrēts gadījums, konkrēts izvērtējums, konkrēts secinājums.

Kā jau arī, es pieņemu, ka visi klātesošie jau ir iepazinušies, Sakaru kodeksa 1. panta otrais punkts nosaka šīs direktīvas mērķi un viens no tiem ir veicināt noturīgu konkurenci kā tādu. Un principā Elektronisko sakaru likuma 2. panta otrais punkts mūsu ieskatā arī ietver šī Sakaru kodeksa arī mērķi, tas ir, veicināt konkurences attīstību elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanā, ieskaitot lietderīgu infrastruktūrā balstītu konkurenci un elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanā. Līdz ar to atšķirību starp Elektronisko sakaru likuma mērķi un Sakaru kodeksa mērķi Konkurences padome īsti nesaredz un mēs uzskatām, ka viņi sakrīt abos šajos normatīvajos aktos.

Taču, lai tad jau detalizētāk arī varētu sniegt atbildi par likumdevēja rīcības brīvību šī Sakaru kodeksa 51. panta tvērumā, Konkurences padome uzskata, ka ir jāpievērš īpaša uzmanība Sakaru kodeksa preambulai. Pirmkārt, vēršam uzmanību uz 132. apsvērumā norādīto, ka radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošana, pirmkārt, var būt efektīvs spektra efektīvas izmantošanas palielināšanas līdzeklis un elastības un lietderības labad, lai radiofrekvenču spektra vērtību noteiktu tirgus, dalībvalstīm būtu pamatā jāļauj radiofrekvenču spektra lietotājiem sava spektra lietošanas tiesības nodot vai iznomāt trešajām personām vienkāršā kārtībā ar nosacījumiem, ko pievieno šādām tiesībām un konkurences normām, atbildīgo valsts regulatīvo iestāžu pārraudzībā.

Līdz ar to no šī preambulas apsvēruma Konkurences padome pirmšķietami secina, ka regulējumam būtu jāveicina pēc savas būtības *per se* spektra lietošanas tiesību nodošanu un iznomāšanu, un jau šī arī preambula principā jau ietver tādu, kā arī, varētu teikt, to veidu, kā valsts arī varētu nodrošināt šādu tiesību efektīvu nodošanu, lai arī tiktu ņemti vērā konkurences apsvērumi, ir dot, piešķirt tiesības valstu regulatīvajām iestādēm vērtēt šādus gadījumus atbilstoši konkrētajiem konkurences apstākļiem un konkrētajai situācijai.

Un principā ar šo preambulas 132. apsvērumu ļoti sakrīt arī preambulas 133. apsvēruma, kurā arī ir mūsu ieskatā ļoti skaidri noteikts, ka radiofrekvenču spektra piešķiršanas nosacījumi var ietekmēt konkurences stāvokli elektronisko sakaru tirgos

un iekļūšanas nosacījumos. Ierobežota piekļuve spektriem, it īpaši, ja radiofrekvenču spektrs ir trūcīgs un kas arī dotajā lietā principā netiek arī apšaubīts, jo tas ir fizikāls lielums un viņi vairāk dabā nemaz nevar palikt, tad nepamatoti šķēršļi vai arī kāds normatīvais regulējums var kavēt gan ieguldījumus, gan šo tīklu ierīkošanu, jaunu pakalpojumu izveidošanos, inovācijas, konkurenci, nu, vārdu sakot, plašāko spektru jautājumu, kas automātiski izriet no šī jau tirgus specifikas.

Līdz ar to arī šajā preambulā ir akcentēts, ka nepareizi piemēroti daži konkurences veicināšanā izmantotie nosacījumi var izraisīt citādas sekas, piemēram, mākslīgu trūkumu spektru vai arī piekļuves netaisnīgi ierobežotu uzņēmējdarbības modeļus. Nu, vārdu sakot, šajā preambulā ir diezgan detalizēti ietverti Eiropas Savienības likumdevēja apsvērumi, kas, Konkurences padomes ieskatā, ir jāņem vērā, interpretējot arī Elektronisko sakaru likuma šo 48. panta septīto daļu. Konkurences padomes ieskatā šie preambulas punkti arī dod to virzienu un interpretācijas iespēju, kādā būtu jāvērtē ar Sakaru kodeksu piešķirtā rīcības brīvība valstī, jau sagatavojot savu nacionālo regulējumu.

Līdz ar to, tā rezumējot kopumā, Sakaru kodeksa mērķi Konkurences padomes ieskatā ir panākt tāda nacionālā regulējuma pieņemšanu visās dalībvalstīs, kas nodrošinās radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu, otrs, kas ļaus novērst konkurencei neatbilstīga spektra lietošanas tiesību uzkrāšanu, kas arī, protams, var veicināt konkurences kropļošanu.

Līdz ar to, izejot no šajā Sakaru kodeksa preambulā ietvertajiem mērķiem un viņu interpretāciju, kā to saprot Konkurences padome, lai panāktu maksimāli efektīvu un katrai arī dalībvalstij atbilstošu novērtējumu konkrētā laika periodā, ir vienmēr principā jāveic novērtējums atbilstoši konkrētajai situācijai, ņemot vērā arī konkrētos tirgus dalībniekus, par kādiem arī ir attiecīgi tad jāpieņem lēmums – piešķirt vai nepiešķirt, vai ar kādiem nosacījumiem šo radiofrekvenču spektra lietošanu. Rezumējot – individuālais novērtējums.

Kā jau ir minēts, pirmšķietami Sakaru kodeksa 51. panta pirmā punkta pirmais teikums ir atstājis katra nacionālā likumdevēja rīcības ziņā noteikt atšķirīgu pieeju gadījumiem, ja šīs spektra lietošanas tiesības ir iegūtas par brīvu, ja... tā tas ir uzrakstīts gramatiski, grūti... tur principā nav iespējams oponent, bet, kā jau biju iepriekš minējis, tāpat šī rīcības brīvība ir jāinterpretē šī vispārējā Sakaru kodeksa kopējā mērķa un viņa būtības kontekstā. Nevar skatīties šo pantu atrauti. Gluži vienkārši tad pazūd, nevar būt tādas piešķirtas valstij rīcības brīvības robežas, kuras *de facto* nivelētu pašas šīs pieņemtās direktīvas pašas būtību un to, ko viņa vēlas sasniegt. Nu, tad jau notiek disonanse starp katras individuālās valsts rīcības brīvību un to, ko vispār šis regulējums vēlas panākt.

Turklāt, kā arī norādām, šis pats Sakaru kodeksa 51. pants tālāk pēc tā, kā jau ir norādījis, ka valstij ir rīcības brīvība noteikt šādu atšķirīgu pieeju, vai, pareizāk būtu

teikt, rīcības brīvību izvērtēt un noteikt atšķirīgu regulējumu vai pieeju gadījumos, kad radiofrekvences iegūtas sākotnēji par velti, tomēr tālākais jau arī Sakaru kodeksa šis 51. pants principā jau ietver aprakstu par procedūru, kā šo spektru lietošanas tiesības, viņu nodošana, iznomāšana, kā būtu veicama, nu, principā no Regulatora puses. Līdz ar to arī pats 51. pants būtu jāskatās kopistiski un ne tikai atrauti šis viens pats teikums par rīcības brīvību.

Līdz ar to, rezumējot arī par Sakaru kodeksa 51. panta interpretāciju, Konkurences padomes ieskatā šī it kā pirmšķietami piešķirtā rīcības brīvība nenozīmē, ka nacionālajam likumdevējam pa lielam ir tikai divas iespējas: vai nu viņam ir jānosaka absolūts ierobežojums nodot un ļaut piešķirt lietošanā vai iznomāšanā spektrus, kas iegūti par velti, vai arī obligāti viņi ir jāatļauj. Mūsu ieskatā tāda Eiropas Savienības likumdevēja doma tur nav saskatāma.

Pārejot jau pie paša Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītās daļas, tad mūsu ieskatā šis nosacījums, pirmkārt, nav elastīgs, jo principā kā jau arī vairākkārtīgi tika arī minēts un norādīts savā būtībā, kā arī mēs to izlasām, tā ir imperatīva norma, kura uzliek liegumu. Mums viņu grūti izlasīt kaut kādā veidā citādi. Jebkurā gadījumā vismaz gramatiski tas ir grūti izdarāms. Un šāds neelastīgs nosacījums potenciāli var radīt mūsu ieskatā negatīvu ietekmi uz konkurenci elektronisko sakaru tirgū, it īpaši ņemot vērā arī šo 5G būtību, aktualitāti un vispārējo tehnoloģisko attīstību. Jo, kā jau arī minēju, lai efektīvi un, ņemot vērā konkrēto situāciju, varētu izvērtēt, vai kāda spektra nodošana... te pat varbūt nebūtu no mūsu Konkurences padomes aspekta varbūt nebūtu tik noteicoša, vai tā būtu lietošanā vai iznomāšanā. Mūsu ieskatā galvenais ir, lai tiktu veikts individuālais izvērtējums principā un akcentētu arī šo aspektu, cik viņš būtu svarīgs, ka sākotnēji, pirms 25 gadiem, nu, rupji tā tagad rēķinot, kādas frekvences ir iegūtas bez maksas vai par maksu, nu, jāņem vērā atkal šis konkurences aspekts. Konkurence ir mainīga. Viņa var mainīties ļoti strauji. Tikko ienāk jaunas tehnoloģijas, tirgus apstākļi, tirgus dalībnieki konstanti mainās, cīnās un tas arī pat ir veselīgas konkurences būtība un arī mērķis. Līdz ar to pakļaut visu tādu *a priori* likumdevējam jau pateikt, ka tas, kas ir iegūts pirms ceturtdaļgadsimta, tas *a priori* jau ietekmēs negatīvi konkurenci pēc 25 gadiem, kad ir mainījušies gan tehniskie apstākļi un vēl vairāki un vairāki apsvērumi, bet par tiem, protams, kompetentāk varētu sniegt jau izvērtējumu tikai Regulators. Mūsu ieskatā ir diskutabli, ir ļoti diskutabli, jo pati Konkurences padome katrā tādā gadījumā veiktu individuālu izvērtējumu.

Tās principā arī ir tās mūsu pamatu pamatā izteiktās Satversmes tiesai bažas, vai šis nacionālais regulējums jeb 48. panta septītā daļa, vai viņa tiešām ir tas samērīgākais veids, kādā ir iespējams gan valstij izmantot šo savu rīcības brīvību noteikt atšķirīgu pieeju un kontroli par gadījumiem, kad frekvences ir iegūtas sākotnēji bez maksas. Nu, ja ir iespējams, kaut vai nacionālajā regulējumā un it īpaši ar Regulatora iesaisti, veikt katru reizi konkrētu izvērtējumu, lai tiešām arī varētu panākt

gan Sakaru kodeksā vispārējo mērķi, gan arī pielāgotu šī novērtējuma, teiksim tā, aktualitāti reālajai situācijai tirgū.

Principā konceptuāli tā būtu atbilde uz pirmo jautājumu.

Un tad otrais tiesas uzdotais jautājums bija: vai tas, kādā procedūrā ir iegūtas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, proti, pēc pieprasījuma un bez maksas vai konkursa vai izsoles rezultātā par maksu, pats par sevi ietekmē konkurenci?

Daļēji jau es pieņemu, ka es jau ietvēru atbildi uz šo jautājumu. Pavisam tā īsi un konceptuāli Konkurences padome teiktu, ka drīzāk – nē, nekā – jā. Bet jebkurā gadījumā mēs vērtētu... ja, piemēram, šis jautājums būtu izvērtēšanā Konkurences padomē, mēs vērtētu konkrēto situāciju, kāds ir bijis tas sākotnējais, kāds ir pagājis laika periods, kāda ir bijusi šī pati maksa, viņas apjoms. Vārdu sakot, te ir tik daudz jautājumu, kas zem šī pakrīt, kurus būtu jāizvērtē pēc būtības, ka ir grūti atbildēt.

Jebkurā gadījumā tāda vispārēja Konkurences padomes pieeja citās lietās un es tagad nerunāju... un lūdzu to arī neattiecināt uz Regulatora praksi, par to es nekādā ziņā nekomentēju un neesmu kompetents... ka mēs nosacīti procedūrai piešķiram mazāku uzmanību nekā pašai ekonomiskajai būtībai, ekonomiskajam novērtējumam realitātē, kāds viņš ir tirgū. Procedūra ir viens, bet konkurence reālā tirgū var atšķirties. Līdz ar to procedūrai mēs nepiešķirtu izšķirošu nozīmi kā tādu. Bet nevar izslēgt, ka konkrēta individuāla izvērtējuma gadījumā tam varētu būt nozīme. Un tad jau būtu jāvērtē, kas tie par aspektiem un tā tālāk.

Un jā... vēl piemirsu... tas principā kontekstā pie atbildes pie pirmā jautājuma, ko arī vēlētos norādīt, tas tāds varbūt tiešām tāds vairāk no Konkurences padomes tādas pieejas un kā mēs praksē arī vērtējam konkurenci, ir, ka, lūk, šis Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītās daļas formulējums, nu, principā viņš jau pasaka, ka tāda rīcība ir aizliegta pati par sevi, bet, ņemot vērā šīs konkrētās lietas apstākļus, kam mēs arī pievērsām uzmanību, interpretējot un mēģinot iedziļināties, kā mēs kā Konkurences padome skatītos uz šo situāciju, ir tam, ka “UNISTARS” un “Bite” Konkurences likuma izpratnē ir viens tirgus dalībnieks. Un tad arī rodas jautājums, vai šis Elektronisko sakaru likuma ietvertais regulējums, vai viņš ir ietvēris izvērtējumu arī par šādiem gadījumiem? Jo viena lieta varētu būt atšķirīga, ka tiešām neatkarīgs tirgus dalībnieks citam tirgus dalībniekam nodod tiesības iznomāt, lietot, tas varbūt vairs nebūtu tik būtiski, bet vai šis regulējums tad arī ietver tādu likumdevēja viedokli, apsvērumus, kā tad negatīvi vispār varētu tikt ietekmēta konkurence, ja pa lielam tas notiek vienas ekonomiskās vienības ietvaros. Nu, labā roka iedod kreisajai rokai vienu un to pašu tiesību.

Būtība ir tā viena. Viens tirgus dalībnieks. Vai šī norma satur tādu izvērtējumu? Nu, Konkurences padome vismaz līdz šim brīdim īsti nav pārliecināta, ka arī šādi aspekti ir ņemti vērā.

Līdz ar to es vienkārši vēlējos akcentēt, ka šī norma mūsu ieskatā ir ļoti robusta, imperatīva un mūsu ieskatā var novest arī pie potenciāli kādiem gadījumiem, kad konkurence varētu arī būt patiešām *de facto* izkropļota arī praksē.

Tas principā tad arī īsumā būtu viss, atbildot uz jautājumiem.

A. Laviņš.

Paldies.

Būs daži tiesnešu jautājumi.

Vispirms vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, paldies par jūsu izvērstajām atbildēm.

Man ir viens jautājums uzreiz, paturpinot nupat jūsu pieminēto gadījumu.

Tātad, Konkurences padome savā viedoklī ir norādījusi un jūs šodien arī tā kā papildinājāt, ka tiek nodots komersantam, ar ko tas veido vienu tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē. Un tad varētu situācijas novērtējums atšķirties. Ja nodotu tādām, kas nav viens tirgus dalībnieks, no tāda, kas ir, kā jūs teicāt, ka labā roka nodod kreisajai rokai.

Sakiet, lūdzu, vai Konkurences likuma izpratnē ir nozīme tam, kā tad šis viena tirgus dalībnieks ir ieguvis to... nosacīti... to otro roku... respektīvi, ja tirgus dalībnieks ir uzpircis tos, kam ir šīs lietošanas tiesības, un tādā veidā kļuvis par viena tirgus dalībnieku, kļuvis par īpašnieku, vai tad tam būtu nozīme? Jo sākotnēji jau viņi nebija viens tirgus dalībnieks. Paldies.

A. Eglons.

Jā. Tad sanāktu, ka atbilde... vispirms jau un kā arī notika praksē, šis jautājums būtu atnācis uz Konkurences padomi, jo mēs arī sniedzām šo atļauju "Bite" iegādāties "UNISTARS". Protams, es personīgi ar šo apvienošanos neesmu strādājis, bet, nu, jautājumus par frekvencēm šādā niansē, protams, mēs nevērtējam.

Bet jebkurā gadījumā, ja nacionālais regulējums paredz skaidri ietvertas tiesības Regulatoram izvērtēt katru individuālu apvienošanos, tad šis būtu, protams, aspekts, kas automātiski arī būtu jānovērtē. Nu, tā arī tā ietekme uz konkurenci arī tiek vērtēta, vai tas nav tiešām... kas arī Sakaru kodeksā ir norādīts kā viens no mērķiem, arī protams, novērst situāciju, kad, kā jūs arī minējāt, kad kāds akumulē un vienkārši sapērk. Doma jau, protams, būtu... un arī Regulatora uzraudzības viens no mērķiem ir novērst monopolizāciju un tieši šādu situāciju izveidošanos. Protams, tur arī varētu būt un visticamāk, ka arī būtu Konkurences padomes jau atbildība tieši varbūt tādā apvienošanās aspektā par šiem frekvences jautājumiem. Tas, protams, tad arī būtu tikai mūsu ieskatā pareizi un atbilstoši arī tādām tiešām objektīvam konkurences

novērtējumam, ka arī jau Regulators no sava pilnvarojuma apjoma un viņam piešķirtajām tiesībām arī ņemtu vērā šo aspektu.

Nu, teorētiski jau nevar izslēgt, ka, piemēram, var būt Konkurences padomes, teorētiski, sniegta atļauja apvienoties, ir OK, ir tiesiska, pamatota, bet šis frekvenču jautājums jau varētu veidot problemātiku, es arī tādu situāciju nevaru izslēgt.

Bet tas tikai apstiprina šo mūsu pozīciju, ka katra lieta un arī katra šī situācija un arī tiesību apjoms, kāds tas tiek nodots, būtu jāvērtē individuāli.

G. Kusiņš.

Vai šis Konkurences padomes lēmums, ko jūs tagad norādījāt, ka piekritāt, ka viņi kļūst par īpašnieku, vai tas jau ietvēra to izvērtējumu, ka nevar šīs frekvences nodot tālāk? Jūs teicāt, ka ir iespējama gan tāda rīcība, ka jūs skatāties uz šo tālāknodošanu, ja tas būtu noticis otrādi, piemēram, ja viņi to būtu izdarījuši un tālāk.

A. Eglons.

Frekvence... nu, atkārtot, ka personīgi ar šo apvienošanos es neesmu strādājis, un tas bija jau labu laiku pirms vispār sāku strādāt Konkurences padomē. Esmu ļoti pārliecināts, ka nē, jo tas jau nemaz īsti neietilptu mūsu kompetencē. Līdz ar to es negribu vienkārši apgalvot to saturu... es diemžēl nevaru atreferēt to... Ja nepieciešams, varam arī iesniegt godājamai tiesai šo pašu apvienošanās atļaujas lēmumu, bet es esmu pārliecināts, ka nē. Jo nu principā, nu, jā, man liekas, ka mēs tad vienkārši jau pārsniegtu pilnvaras un iekļautos jau Elektronisko sakaru likuma jau piemērošanā.

G. Kusiņš.

Bet Konkurences padomes kompetencē būtu vērtēt, vai tas ietekmē konkurenci un vai tas apstāklis, ka tagad tas kļūst par vienu tirgus dalībnieku, no kura tas viens tomēr tam otram nevar atdot, tas varētu būt Konkurences padomes vērtējuma jautājums. Jo tad iznāk tā, ka vienā brīdī tas nav Konkurences padomes vērtējuma jautājums un otrā brīdī tas kļūst par Konkurences padomes vērtējuma jautājumu, vai viņa var nodot tālāk šīs tiesības.

A. Eglons.

Nu, interesants jautājums. Jebkurā gadījumā Konkurences padomei ir plašas tiesības arī noteikt tiesiskos pienākumus attiecīgi.

Nu un atkal, viņi ir ļoti individuāli, likums piešķir tādu ļoti, ļoti plašu formulējumu, jo tirgus dalībnieki, tirgus situācijas, kādus tos nosacījumus ir jānosaka, nu, viņi ir tik dažādi un tik individuāli, ka principā nemaz arī nav iespējams viņus likumā skaidri un gaiši pārskatāmā veidā nemaz ietvert.

Nu, principā jau arī šāds aspekts no tāda vispārējā konkurences novērtējuma, lai tas pats veidotos kā monopols, skaidrs, ka tas ietilptu Konkurences padomes izvērtējuma robežās un vispār būtībā, ko tad arī ir jāvērtē Konkurences padomei. Bet vai mēs tik šauri varētu tieši par licencēm, mani māc šaubas. Varbūt tādā situācijā, kur būtu jau kaut kāda konsultācija vai komunikācija ar Regulatoru. Es tagad ļoti teorētiski modelēju situācijas. Protams, ka vispār arī tāda pilnīgi, pilnīgi nošķirta... nu, mēs citādi nevērtētu vispār arī pat kaut vai netieši šādu sasaisti ar 5G frekvencēm, nu, visticamāk, būtu grūti lemt, jo ko tad tur arī Konkurences padome varētu vērtēt. Nu, ne jau tikai daļu pārejas faktu un viss.

Bet, nu, tas būtu interesants jautājums. Tas būtu interesants jautājums un tiktu vērtēts, nu, atbilstoši situācijai. Tagad ir tā grūti, grūti atbildēt. Nevar izslēgt, ka tam arī tiktu piešķirta, kā minimums, uzmanība.

Vai mēs varētu noteikt tiesisko pienākumu? Par to jau nevaru atbildēt viennozīmīgi šobrīd.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Un tad man ir jautājums saistībā ar direktīvu, ar to, ko jūs jau norādījāt un to, ko jau vairākkārt ir gan iepriekšējā tiesas sēdē, gan šodienas tiesas sēdē norādījuši gan lietas dalībnieki, gan tiesa.

Sakiet, lūdzu, nacionālos tiesību aktos tātad ir pārņemts šis direktīvā paredzētais valsts rīcības brīvības gadījums, ka to var neattiecināt uz šādām situācijām.

Vai es pareizi saprotu jūsu atbildi, ka jūs uzskatāt, ka valsts ir tiesīga iekļaut savā nacionālajā likumdošanā šādu ierobežojumu, bet pēc tam, kā tālāk rīkoties, tas būtu atkarīgs no dažādiem konkurences apstākļiem vai citiem apstākļiem. Bet ka valsts ir tiesīga, jo direktīva pieļauj šādu valsts rīcības brīvību, bet tālāk būtu jārīkojas raugoties arī no konkurences viedokļa.

A. Eglons.

Jā. Savā būtībā tas ir tā. Doma ir tāda, pavisam vienkārši sakot, ka valsts drīkst izmantot šīs tiesības. Tas, ka viņas ir iestrādātas, skaidri izriet arī no šī paša Sakaru kodeksa, bet mūsu ieskatā tad arī būtu jābūt vai nu tad normā kritērijiem vai arī, piemēram, pārejas noteikumiem, vai arī kaut vai kādām skaidri paredzētām tiesībām, ka šādus gadījumus tomēr individuāli... viņi tiek individuāli izvērtēti... nu, vienkārši sakot, Regulators tad to izvērtētu. To izvērtētu Regulators. Mūsu ieskatā subjektīvi tas viss šķīstu sistēmiski loģiskākais un pareizākais virziens. Ņemot vērā, ka visas pārējās darbības – gan nodošana, iznomāšana, gan šī kopīgā spektra lietošanas tiesību nodošana, to jau *de facto* arī dara visu laiku Regulators.

Līdz ar to šī norma, mūsu ieskatā, vienkārši lec ārā sistēmiski. Liekas, ka valsts var izmantot savu šo rīcības brīvību, bet vismaz tad būtu noteikti kritēriji vai mehānisms, kā nodrošināt arī katras konkrētās situācijas izvērtējumu, lai nenonāktu pretrunā ar šī Sakaru kodeksa vispārējiem mērķiem. Jo rīcības brīvība, valsts rīcības brīvība šī panta izpratnē mūsu ieskatā, nu, nenozīmē to, ka valsts var noteikt pilnīgi... nu, šeit varbūt nevaram runāt par pilnīgu, bet nu, nosacīti, patvaļu vai pilnīgi imperatīvu normu ietveršanu, un kuras pa lielam var rezultēties tieši otrādi, ar konkurences deformēšanu.

Nu, tas, mūsu ieskatā, būtu jāņem vērā.

G. Kusiņš.

Bet es tad īsti nesapratu jūsu atbildi. Vai jūs uzskatāt, ka tad likumdevējs nedrīkstēja iekļaut likumā šādu normu, kas šobrīd šajā lietā tiek apstrīdēta? Jo patiesībā tas ir direktīvā paredzētais valsts rīcības brīvības izmantošanas veids. Un tur vārdiski diezgan sakrīt tās redakcijas, ja mēs tā vispārināti.

A. Eglons.

Nu, šeit tā doma ir, ko arī viedoklī ietvērām, ka mūsu ieskatā arī valstij, izmantojot šo rīcības brīvību, būtu jāparedz arī mehānisma regulējums, kā izvērtēt šādus individuālus gadījumus. Līdz ar to, ja nemaldos, mēs arī rakstveida viedoklī, tagad nepateikšu no galvas, kurā rindkopā, bet jebkurā gadījumā tika ietverts. Mums ir šaubas, vai šis pašreizējais – regulējums tieši šī panta interpretācija – vai viņa ir samērīga. Līdz ar to mēs vairāk no tāda samērīguma, vai viņa nav pārāk, teiksim, vai viņa ir imperatīva.

Mēs vēršam tiesas uzmanību, vienkārši ir lūgums izvērtēt viņas samērīgumu, vai šeit nebūtu alternatīvu veidu, kādā likumdevējs varētu gan ietvert no direktīvas izrietošās tiesības kā tādas, pievērst uzmanību šādiem specifiskiem gadījumiem, kad šādas frekvences ir iegūtas bez maksas, kas ir objektīvi noticis, bet tomēr arī nodrošināt šo konkurences izvērtējumu katrā individuālajā gadījumā, it īpaši vēl ņemot vērā šo laika periodu, kādā ir noticis šis varbūt frekvenču saņemšanas fakts par jau konkrēto situāciju pēc jau ilgāka laika perioda. Tas ir tas, kas mūs uztrauc – tīri tā nepieciešamība, mūsu ieskatā, novērtēt konkurences apstākļus katrā konkrētajā gadījumā.

G. Kusiņš.

Iepriekšējā tiesas sēdē Regulatora pārstāve norādīja uz vienu tādu gadījumu, kad pretēji normā ietvertajam aizliegumam nodot šādas frekvences tālāk tomēr Regulators ir atļāvis šādu frekvenču tālāknodošanu.

Vai, jūsuprāt, tad šis individuālais izvērtējums, kas tagad ir novedis pie savādākām sekām, ko Regulators komentēja, jau nekompensē šo jūsu šaubu elementu?

A. Eglons.

Diemžēl nejūtos kompetents uz šo jautājumu atbildēt. Konkurences padomes ieskatā netika vērtēts. Es viņu noklausījos, jā, dzirdēju tiesas sēdi, bet man grūti nokomentēt Regulatora interpretāciju un to izpratni, kādu viņi ir piemērojuši.

Nu, grūti man atbildēt. Es vēlētos atturēties, ja tas ir iespējams.

G. Kusiņš.

Jā, skaidrs. Paldies.

Tad viens jautājums saistībā no konkurences tiesību viedokļa.

Sakiet, lūdzu, kā tas izriet no lietas materiāliem, pieteikuma iesniedzējai un SIA “Bīte Latvija” šobrīd ir arī kopīga radiofrekvenču joslas spektra izmantošana.

Sakiet, lūdzu, ar ko no konkurences viedokļa tad atšķirtos kopīga joslas lietošana no tās iespējas, ka varētu nodot tālāk tās frekvenču joslas, kas iegūtas bez maksas? Ar ko no konkurences viedokļa jūs savādāk raudzītos? Nu, tāds tipisks jūsu vērtējums.

A. Eglons.

Ļoti labs jautājums. Es par to arī domāju, sēžot šeit tiesas sēdē, tieši par šo jautājumu.

Mana atbilde arī būtu beigās, ka tad tiešām arī prasītos novērtējumu. Jo man pašam arī tas jautājums stāv galvā – ar ko atšķiras, jo, cik es pareizi arī atceros, tad pirmdienas sēdē Regulators arī norādīja, kad tika uzdots jautājums, ka šī kopīgā izmantošana un vienkārša nodošana lietošanā un iznomāšanā, ka tie ir dažādi instrumenti, ka tas nav viens un tas pats. It īpaši vēl, ja par tiesiskajām sekām, kā tas ietekmē.

Un mums būtu vienmēr jau arī jāskatās. Ja šis būtu, piemēram, būtu jautājums, kuru vērtētu Konkurences padome, nu, viens no tādiem izšķirošiem jautājumiem un uz kuru tad visdetalizētāko pamatojumu varētu sniegt, mums būtu iegūt informāciju no šiem pašiem sakaru komersantiem, ko tas praksē nozīmē.

Es detalizēti, diemžēl nevaru atbildēt. Varbūt tam ir nozīme, varbūt nav. Tas ir labs jautājums, bet uz viņu atbildēt bez analīzes es nevaru, jo norma ir uzrakstīta vienkāršiem vārdiem.

G. Kusiņš.

Jā, paldies. Nav jautājumu.

A. Laviņš.

Pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem vai būs jautājumi?

M. Šķiņķis.

Tikai viens jautājums.

A. Laviņš.

Lūdzu!

M. Šķiņķis.

Liels paldies par jūsu viedokli.

Noklausījos jūsu viedokli, un tad mani nedaudz samulsināja tas, ko es dzirdēju pirmdien, ko teica Saeimas pārstāve, un es precīzi nocitēju, ko viņa teica: “Komisijas sēdēs likumdošanas procesā ir piedalīties gan Regulators, gan Konkurences padome. Visi šie apsvērumi, kas ir saistīti ar tirgu konkurences aspektā un tā tālāk, tas ir vērtēts.”

Tad Konkurences padome ir devusi komisijas sēdēs kādu citu viedokli, kas ir atšķirīgs no šī, kas ir šodien izskanējis? Vai kā to saprast?

A. Eglons.

Paldies par jautājumu.

Šo arī dzirdēju. Jebkurā gadījumā tagad es sākumā tīri pats par sevi. Es noteikti klāt neesmu bijis šajā projekta izstrādē Saeimā. Arī, apskatoties Saeimas mājaslapā, tīri interesei vakar vakarā skatījos, kuras iestādes ir sniegušas viedokli par šo projektu, es tajā sarakstā neredzu Konkurences padomi vai arī parasti, kā ik pa laikam arī tiek darīts, ka Konkurences padomes dažkārt viedoklis ir ticis ietverts Ekonomikas ministrijas viedoklī. Es tur neredzu.

Nevaru apgalvot, vai nav bijusi kaut kāda e-pastā varbūt kāda komunikācija kādam citam kolēģim, to es varētu noskaidrot, bet ja tīri es apskatos uz Saeimas pašas mājaslapā ietverto, es tur Konkurences padomi neredzu.

Un jāņem vērā, ka Elektronisko sakaru likums, nu, principā viņš jau ir izteikti Regulatora kompetencē, Satiksmes ministrijas kompetencē, līdz ar to es neapgalvoju, bet es arī tiešām nevaru izslēgt, ka Konkurences padome nemaz nav bijusi uzrunāta, jo konkurences aspektus primāri arī Elektronisko sakaru likuma izpildē tāpat jau primāri vērtē Regulators. Līdz ar to, kāda redakcija visā likumprojekta izstrādes laikā visticamāk ir bijusi nosūtīta saskaņošanai Konkurences padomei, ņemot vērā, ka Konkurences padome ir tieši minēta Elektronisko sakaru likumā, bet, ja mēs runājam tieši par šo jau komisijas sēdi, tad man ir jānoskaidro no visiem kolēģiem, kas strādā un varbūt bijuši... kuri varbūt ir strādājuši un jau aizgājuši no Konkurences padomes, par šo aspektu.

Līdz ar to man īsti informācijas par šādu gadījumu nav.

M. Šķiņķis.

Paldies.

A. Laviņš.

Vai Saeimas pārstāvei būs jautājumi?

L. Jambuševa.

Jā, laikam tad paturpinot iepriekš teikto.

Jūs tāpat apstiprināt, ka, neraugoties uz to, ka Konkurences padome piedalījās šajās sēdēs likumdošanas procesā un līdz ar to tai bija iespējams paust savu viedokli, tāpat šis viedoklis nav pausts un tad šos apsvērumus un šos problēmjaudājumus tāpat jūs sniedzat šobrīd rakstveida viedoklī un attiecīgi arī šajā tiesas sēdē.

A. Eglons.

Nu, jautājumus... mēs izpildām Satversmes tiesas uzdoto pienākumu – sniegt viedokli.

L. Jambuševa.

Jā, to es sapratu. Es vienīgi veidoju šo jautājumu ar mērķi saprast tad attiecīgi par to likumdošanas procesu. Tad līdz ar to vēlreiz precizēšu.

Tāpat, piedaloties komisijas sēdē likumdošanas procesā, Konkurences padome nav paudusi apsvērumus, tāpat apsvērumi tiek pausti tikai šobrīd.

A. Eglons.

Lai atbildētu uz šo jautājumu, tad atkārtāju. Tad man lūgums, lai tiesa tad, ja uzskata šo par nepieciešamu, piešķirt papildu laiku, lai tiešām tad varu kvalitatīvi pārbaudīt šo informāciju, vai Konkurences padome ir bijusi uzrunāta, vai tur ir piedalījušies. Es vienkārši nevaru uz šo jautājumu pēc būtības atbildēt. Man tad vienkārši vajag papildu laiku.

A. Laviņš.

Bet Saeimas pārstāvei... Saeimas komisijas sēdes taču tiek fiksētas, tiek rakstīti protokoli, Vai šobrīd nav pieejama informācija par attiecīgajām komisijas sēdēm, par kurām jūs šodien šobrīd uzdodiet jautājumus, no protokola noskaidrot, vai ir piedalījušies Konkurences padomes pārstāvji? Mēs, manuprāt, šobrīd sarežģījam situāciju.

Lūdzu.

L. Jambuševa.

Jā, protams, šie protokoli ir pieejami. Es tikai vēlējos tad vēlreiz precizēt, vai līdz ar to tiek šobrīd pausti tādi apsvērumi, kas nav pausti iepriekš. Vienkārši precizējot jautājumu, jo Saeima arī, iepazīstoties ar šiem protokoliem un sēdes materiāliem, nesaskatīja, ka Konkurences padome būtu minējusi šādus apsvērumus, bet līdz ar to arī vēlreiz vēlējāmie precizēt, vai tie tagad te izskan.

Bet nu, protams, es neturpināšu ar jautājumiem. Citu jautājumu nav. Paldies.

A. Laviņš.

Jā, ja jautājums nav par to, vai ir piedalījušies, bet jautājums ir par to, vai ir sniegts viedoklis komisijas sēdē, kurš šobrīd atšķiras no Satversmes tiesai sniegtā viedokļa, tad, iespējams, ka tas varētu būt jautājums, ko Saeimas pārstāve vēlas noskaidrot. Bet man tad būtu jautājums, kāda tam ir nozīme šajā lietā, ja viedoklis atšķiras?

L. Jambuševa.

Līdz ar to tad es arī neturpinu šo jautājumu uzdošanu, kā jau minēju. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vai būs vēl citi jautājumi?

L. Jambuševa.

Nē. Paldies.

A. Laviņš.

Jā, tā tad, Eglona kungs, paldies par sniegto viedokli. Jūs šobrīd varat ieņemt vietu tiesas sēžu zālē. Nedodieties, lūdzu, prom, būs vēl tiesnešu jautājumi pieteikuma iesniedzējam.

Un, tā kā tiesas sēžu zālē joprojām ir arī Satiksmes ministrijas pārstāvji, mēģināsim noskaidrot vienu aspektu, pie kura jūs savā uzrunā un sniedzot atbildes, pieskārāties.

Bet šajā brīdī paldies, varat ieņemt vietu tiesas sēžu zālē.

Un vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā. Paldies.

Pieteicēja pārstāvis pirmajā tiesas sēdē runāja par kopīgu izmantošanu un nodošanu tālāk. Un vismaz es esmu piefiksējusi, ka jūs teicāt, ka ir tehniskas problēmas tai kopīgajai izmantošanai, ka nodošana tālāk ir vienkāršāka.

Vai jūs, lūdzu, varētu izskaidrot tā, lai arī ne tik tehniski domājoši cilvēki saprot. Paldies.

M. Šķiņķis.

Jā, liels paldies.

Es centīšos, kā jurists es arī droši vien nespēšu tik tehniski kā tehnisks cilvēks. Ir arī Tolstika kungs, kurš ir ļoti tehnisks cilvēks un varēs arī papildināt to tehnisko pusi.

Tas, ko es tajā brīdī vēlējos pateikt, tātad, kopīgas izmantošanas rezultātā sekas ir tādas, ka “UNISTARS” un “Bite Latvija” ir jāuztur kā divi elektronisko sakaru tīkli un divu elektronisko sakaru tīklu uzturēšanas ietvarā rodas dažādas gan tehniskas dabas, gan papildu finansiālas dabas sarežģījumi. Un tās tehniskās dabas sarežģījumu rezultātā tīkla efektivitātes zudums ir aptuveni 10 procenti.

Tā rezultātā rodas arī konkurences problēma, ka faktiski šim tirgus dalībniekam pretstatā ar konkurentiem ir jāiegulda 10 procenti lielāks finansiālais ieguldījums, lai spētu būt vienā līmenī ar konkurentiem. Lai īstenotu savu komercdarbību, ir 10 procenti lielāki izdevumi nepieciešami. Loģiski, ka tad, lai to kompensētu, ir 10 procenti vairāk nauda jāiegulda tīkla attīstībā. Jeb tā vienkāršoti sakot, ja konkurentam vajag uzbūvēt simts bāzes stacijas, tad, lai “Bite” un “UNISTARS” spētu līdzvērtīgi konkurēt ar tādu konkurentu, ir jāuzbūvē par 10 procentiem vairāk bāzes staciju un viena 5G bāzes stacija mēs jau runājām, ka maksā aptuveni 40 tūkstoši eiro. Tātad, šī 10 procentu starpība uz tūkstots bāzes stacijām, mēs runājam par miljoniem. Un tā ir tā gan tehniskā sarežģītība, kas ir kopīgai izmantošanai, gan arī, kas rada finansiāli milzīgu slogu uz grupu, un arī ietekmi uz konkurenci.

A. Laviņš.

Kāpēc rodas šī 10 procentu starpība?

M. Šķiņķis.

Es domāju, ka Tolstika kungs varētu tehnisko pusi.

A. Laviņš.

Jā, aicinām, šis ir ļoti būtisks jautājums, aspekts un, Tolstika kungs, lūdzu, vārds jums. Izskaidrojiet, lūdzu. Tātad, mēs joprojām esam jautājumā, ar ko koplietošana no nodošanas būtiski atšķiras? Kādā veidā tas rada vai nerada apgrūtinājumu un nupat Šķiņķa kungs minēja šos 10 procentus? Izskaidrojiet, lūdzu, pēc iespējas tādā vienkāršā valodā. Paldies.

K. Tolstiks.

Paldies, godātā tiesa.

Centīšos tā populārzinātniski apstāstīt.

Tātad, kopīga izmantošana pati par sevi nozīmē, ka ir divas personas, kas kaut ko kopīgi izmanto. Šinī gadījumā ir divi sakaru komersanti, kas izmanto vienu resursu savu klientu apkalpošanai. Problēma rodas tajā brīdī, kad šis te viens resurss ir frekvenču resurss, tātad jūs uzliekat bāzes staciju un jums ir jānodrošina šīs te bāzes stacijas ietilpība jeb kapacitāte gan uz vienu, gan uz otru tīklu. Tātad, gan “UNISTARS” ir jābūt pieejamai šīs bāzes stacijai, gan “Bite” ir jābūt pieejamai šai bāzes stacijai.

“UNISTARS” un “Bite” gadījumā ir problēma, ka mēs esam viens tirgus dalībnieks un mēs fiziski nekonkurējam grupas ietvaros. Tas nozīmē, ka mums nav nekāda ekonomiskā pamata attīstīt paralēli identiskus servissus, kā nodrošina “Bite” saviem 800 tūkstošiem klientu, pretstatā tam klientu skaitam, ko varētu sasniegt “UNISTARS, kas varētu būt, nu, maksimums tūkstotis, Tātad, ir liela disproporcija. Un ņemot vērā, ka tas resurss, kas ir bāzes stacijām vajadzīgs “UNISTARS” tīklam, pie mūsu nelielā apjoma ir nelietderīgi liels, viņa pašizmaksa ir nesamērīga. Piemēram, mums ir vajadzīgs, nu, teiksim tīkls, kad darbojas, viņam ir vadības kanāla informācija... tātad, telefons pieslēdzas tīklam, viņš apmainās ar tehnisku informāciju, ka es esmu šeit, kur esi tu, kādu kanālu tu man iedosi, cik daudz un ko es drīkstu darīt un ko es nedrīkstu? Tas notiek mašīnu līmenī, nu, ir tehnisks tīkls un telefons.

Tā kā šeit ir divi tīkli un diviem tīkliem, piemēram, ir divi kodi. Ja jūs skatāties telefona aparātā, jūs varat izvēlēties operatoru. Tur ir, piemēram, Latvijā jūs varat “LMT”, “Bite”, “Tele2”. Tajā pat laikā šobrīd jūs varat izvēlēties “UNISTARS”. Ja jums būtu “UNISTARS” SIM karte, tad jūs varētu arī mēģināt pieslēgties. Un šī te tehniskā informācija, ar ko tīkls apmainās ar visiem šiem telefoniem, viņam ir jāpārsūta uz diviem, uz abiem diviem tīkla kodiem kopīgas izmantošanas gadījumā – gan uz “Bite”, gan uz “UNISTARS”. Tas aizņem zināmu frekvenču bāzes stacijas resursu.

Pēc mūsu tīkla ekspertu aprēķiniem tas rada apmēram 10 procentu efektivitātes zudumu, kā būtu, ja būtu viens tīkls, salīdzinājumā ar to, ka mēs dalām resursus uz diviem tīkliem. Un 10 procenti pie pilna tīkla attīstības, kas ir mūsu gadījumā tūkstots un vairāk bāzes stacijas. 10 procenti – tās būtu simts bāzes stacijas, kas būtu nepieciešamas tikai dēļ “UNISTARS”. Lai kompensētu tos zudumus, kas ir “UNISTARS”, tās būtu šīs te papildu simts bāzes stacijas. Nu, katra maksā aptuveni 40 tūkstošus, tas būtu vienreizējas uzstādīšanas un iekārtu izmaksas, un plus vēl tam klāt nāk ekspluatācijas izmaksas apmēram tūkstots eiro mēnesī par bāzes staciju – elektrība, transporta kanālu noma, vietas noma bāzes stacijai un tamlīdzīgi, tas vēl ir mēnesī uz katru šādu objektu vēl tūkstots eiro.

Tātad, šis ir visas papildu izmaksas, kas nav, teiksim, mūsu konkurentiem un kuras varētu nebūt, ja mēs varētu nodot savas lietošanas tiesības “Bite”, un “Bite” tad

varētu izmantot visu pilnvērtīgi šo te resursu un attiecīgi sniegt pakalpojumus tam, kas jau šobrīd ir skaidrs, ka mums ir jānodrošina pieprasījums 800 tūkstošiem klientiem nevis jāmēģina piesaistīt “UNISTARS” tīklā līdzvērtīgu daudzumu, kas Latvijā nav iespējams, jo nav tik daudz cilvēku.

Tas nozīmē, ka mēs nevaram konkurēt paši ar sevi, jo tas nav ekonomiski saprātīgi. Kopīga izmantošana mums rada papildu izmaksas, kas nav citiem komersantiem, un, teiksim, tālāk nodošana būtu veids, kā varētu atrisināt visus šos jautājumus.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Jā, vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Vēl būs jautājumi. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, es te cenšos tehniski saprast, kas tad tur īsti notiek.

Es saprotu tā, ka tā frekvence, kas ir piešķirta, viņa var sasniegt tikai vienu torni, respektīvi, tur nekādu kopīgu to frekvenču pieslēgšanās tam vienam tornim nav tehniski iespējama, ja?

K. Tolstiks.

Tātad, fiziski praksē tas nozīmē, ka jūs uzstādāt bāzes staciju ar “UNISTARS” frekvencēm. Šī te bāzes stacija tālāk ar atsevišķu līniju tiek savienota ar pamata tīklu, ar “UNISTARS” pamata tīklu un ar “Bite” pamata tīklu, tā sakot, ar diviem datu centriem. Un šī informācija no bāzes stacijas tālāk nonāk šajā datu centrā un tā viņa savācās no visām bāzes stacijām. Un datu centrā ir iekārtas, kas savukārt identificē šos te lietotājus, vai tas ir “Bite” klients, vai tas ir “UNISTARS” klients. Un tad attiecīgi tad nosūta uz vienu vai otru tīklu. Fiziski tā ir viena iekārta, vienā vietā, viens raiduztvērējs ar vienu un to pašu frekvenci. Šinī gadījumā tā būtu “UNISTARS” frekvence.

J. Briede.

Un ja drīkst vēl vienu jautājumu. Bet tas vairs nebūs tehnisks, tas būs... tad, kad “Bite” 2017. gadā iegādājās “UNISTARS”, un tad es skatos, ka plašsaziņas līdzekļos vismaz te izskan, ka “Bite Latvija”, “UNISTARS”... nu, vārdu sakot, Regulators atļauj iegādāties, un “Bite” paziņo, ka tagad viņai būs papildu, lūk, tas 5G, tās frekvences.

Līdz ar to es sapratu, ka tad, kad “Bite” iegādājās, tad “Bite” bija pārliecināta, ka viņa tiks pie tām frekvencēm. Un kas lika domāt tajā brīdī, ka “Bite” tā domāja? Paldies.

M. Šķiņķis.

Paldies par jautājumu.

Tad, kad iegādājās, tātad, mēs runājam par 2017. gadu, viena no pavisam vienkāršām atbildēm ir tāda, ka tajā brīdī, kā apstiprināja Regulators pirmdienas tiesas sēdē, prakse bija tāda, ka reorganizācijas ceļā, ja tiek uzņēmumi apvienoti vai kādu pievieno vienam vai otram, tad frekvenču tālāknodošana ir atļauta. Un tādā kārtībā arī tirgū notika frekvenču nodošana, ko tādā kārtībā arī 2012. gadā “Tele2” ieguva frekvenču lietošanas tiesības, pati “Bite” ir tāda veidā veikusi nodošanu, un Regulators to apstiprināja. Tajā brīdī bija skaidrs, ka ja būs nepieciešama nodošana, tad tam nevajadzētu būt problēmai.

Nu, atbildot uz šo jautājumu, arī es domāju, ka tas palīdz saprast to “Bite” pozīciju arī attiecībā uz “Centuria” projektu, jo tajā laikā, 2020. gadā, neskāra, tālāknodošanas aizliegums “Bite” intereses neskāra tāpēc, ka nebija jautājums par to tajā brīdī, kāda bija Regulatora izpratne... nebija jautājums par to, ja būs vēlēšanās nodot frekvences, tad uzņēmumi tiktu reorganizēti, apvienoti un tā nodošana varētu tikt īstenota tajā laikā.

Tāpēc vēlreiz uzsveru, ka “Centuria” projekts bija frekvenču kopīgas izmantošanas projekts. Tāpēc arī tas tālāknodošanas aizliegums tajā brīdī neskāra “Bite”.

Tā ir tā īsā atbilde.

J. Briede.

Paldies. Paldies par tehnisko skaidrojumu.

A. Laviņš.

Tātad esam dzirdējuši pieteikuma iesniedzējas pārstāvja skaidrojumu par to, kāda ir atšķirība starp koplietošanu un nodošanu tālāk.

Es aicinātu, Lūsveres kundze, jums komentēt, vai no Satiksmes ministrijas skatupunkta jūs piekrītat teiktajam, un, ja ir vēlme kaut kādā veidā reflektēt uz to, kā šī tehniskā rakstura informācija atbilst vai neatbilst patiesībai, tad jums būtu iespējas to šobrīd darīt.

Jā, lūdzu, pie mikroфона!

J. Lūsvere.

Paldies.

Vai es drīkstētu uzdot jautājumu pieteicējam?

A. Laviņš.

Lūdzu!

J. Lūsvere.

Jā. Paldies.

Tātad, jautājums ir tāds. “UNISTARS” pārstāvis minēja, ka šobrīd ir nepieciešams ar vienām un tām pašām frekvencēm un bāzes stacijām nodrošināt gan “UNISTARS”, gan “Bite Latvija” pakalpojumu sniegšanu. Savukārt, man radās jautājums. Kā “UNISTARS” plāno nodrošināt vai plānoja nodrošināt savu pakalpojumu sniegšanu, ja viņš būtu frekvences nodevis “Bite Latvija” un viņam šo frekvenču nebūtu? Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu.

M. Šķiņķis.

Tad vēlreiz jāatceras, ka elektronisko sakaru pakalpojumi ir ļoti daudzi un dažādi. Un ir tādi pakalpojumi, ko tehniski var nodrošināt ar frekvenču lietošanas tiesību esamību un tādi, ko var bez tā, tas ir, punkts viens.

Punkts divi. Kā arī radio frekvenču tehniskie parametri un tam, kuras joslas kādam pakalpojumam var vai nevar tikt izmantotas, arī ir atšķirīgas.

Tātad, mūsu lieta ir par strīdus 5G vai vienkāršoti sakot... strīdus par šīm frekvenču joslām, kas var tikt izmantotas konkrētu pakalpojumu nodrošināšanai, tātad, 5G tehnoloģija, bet nevar tikt nodrošinātas citu. Tātad, ja notiktu frekvenču lietošanas strīdus frekvenču lietošanas tiesību nodošana “Bite Latvija”, tad loģiski, ka tos elektronisko sakaru pakalpojumus, ko var nodrošināt tikai tehniski ar šīm 5G frekvencēm, nu, tās pieteikuma iesniedzēja nevarētu turpināt nodrošināt.

Savukārt elektronisko sakaru, kā jau es teicu, pakalpojumu lokā ietilpst dažādi citi arī pakalpojumi. Ja pieteikuma iesniedzēja uzskatītu par nepieciešamu un tāds būtu biznesa lēmums, tad varētu nodrošināt citus. Ir daudzi pakalpojumi, kur vispār nav ierobežota frekvenču joslu izmantošana, kur brīvi elektronisko sakaru komersants var izmantot frekvences, kuras nav ierobežotas pieejamības, piemēram.

A. Laviņš.

Jā. Cienījamie lietas dalībnieki! Man jāteic, ka tā ir netipiska situācija, ka pieaicinātā persona uzdod jautājumus lietas dalībniekiem, bet, ņemot vērā, ka šobrīd mēs esam pieskārušies ļoti tehniska rakstura jautājumiem un tos ir nepieciešams izprast pēc būtības, tāpēc mans aicinājums bija, Lūsveres kundze, jums reflektēt uz sniegto informāciju, vai patiesi no Satiksmes ministrijas skata punkta šī situācija par to, ka tiek koplietotas spektra lietošanas tiesības, rada “UNISTARS”, vismaz lai konkurētu ar pārējiem tirgū dalībniekiem, 10 procentus lielākus ieguldījumus. Un tas ir viens no

aspektiem, kā tika izskaidrots, kāpēc koplietošanas rīks būtiski atšķiras no nodošanas rīka.

Un labprāt dzirdētu šobrīd Satiksmes ministrijas refleksiju uz to. Es sapratu, ka precizējošais aspekts ir noskaidrots, un vēlamies dzirdēt Satiksmes ministrijas ieskatu. Lūdzu!

J. Lūsvere.

Paldies.

Ne "UNISTARS", ne "Bite Latvija" nav sniegusi Satiksmes ministrijai informāciju par to, kas viņiem rada šādas te papildu izmaksas koplietojot. Līdz ar to šis aspekts nav vērtēts.

Vēl jo vairāk jautājums par koplietošanu parādījās tikai pēc tam, kad attiecīgais Elektronisko sakaru likums jau bija pieņemts un tāpat bija spēkā esoša norma. Satiksmes ministrija, tāpat, to nav vērtējusi.

Tomēr Satiksmes ministrijas ieskatā ir iespējams, nododot frekvences vai nododot frekvences koplietošanā, ka faktiski šis te uzņēmumu darbības modelis būtu ļoti līdzīgs.

A. Laviņš.

Tad jūs pēc būtības nesaskatāt atšķirību starp spektru joslu lietošanas kopīgu lietošanu vai tās nodošanu citam subjektam? Kā mēs dzirdējām, tad šī situācija, vismaz no pieteikuma iesniedzēja pārstāvja puses, radītu tīri tehniski labvēlīgākus apstākļus pakalpojumu sniegšanai, jo šobrīd, kā es to saprotu, viena un tā pati informācija dodas uz divām bāzes stacijām un tas rada noteiktu apgrūtinājumu.

Vai no šī tehniskā aspekta jūs piekrītat tam, ka koplietojot šo spektra joslu, nu, tā informācijas aprīte ir sarežģītāka, ja tas būtu situācijā, ka tā josla būtu nodota vienam lietotājam. Tam jūs piekrītat?

J. Lūsvere.

Manā skatījumā, ja abi komersanti, tāpat gan "Bite Latvija", gan "UNISTARS" sniegtu 5G pakalpojumus, šajā gadījumā, jā, koplietošana tiešām varētu radīt papildu izmaksas, iespējams, papildu jaudas un kaut ko citu.

Bet, ņemot vērā, ka "UNISTARS" izmanto minētās frekvences vai minēto frekvenču daļas citu pakalpojumu sniegšanai un "Bite Latvija" izmanto citu pakalpojumu sniegšanai, līdz ar to faktiski tas, vai rodas kādas papildu izmaksas vai nerodas, būs grūti pateikt, bet acīmredzot tas ir atkarīgs no tā, kā ir organizēts tīkls un kāda ir vispār darba organizācija. Vai ir nepieciešami tie datu centri, varbūt vienā datu centrā ir iespējams arī datu centru koplietot vai kādu daļu infrastruktūras, kas viss ir atļauts un nav aizliegts, un pat tiek veicināts.

A. Laviņš.

Labi. Ņemot vērā, ka mēs šādus tehniskus jautājumus šobrīd skaidrojam, es saprotu, ka jums ir jautājumi Satiksmes ministrijas pārstāvei. Lūdzu!

M. Šķiņķis.

Jo mani samulsināja jūsu teiktais, vai jūs apgalvojat, ka “UNISTARS” šobrīd neizmanto 5G frekvences 5G tehnisko risinājumu pakalpojumu nodrošināšanai?

J. Lūsvere.

Cik man ir zināms, tad mobilo sakaru balss pakalpojumus vismaz gala lietotājam sniedz trīs mobilo sakaru operatori. Kādus tieši pakalpojumus sniedz “UNISTARS”, šobrīd nav iespējams redzēt no Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas licencēšanas bāzes, jo, ja agrāk šis iedalījums bija pa tehnoloģijām, tad šobrīd informācija ir tehnoloģiski neitrāla un tātad ir zināms, ka tas vienkārši ir balss telefonijas pakalpojums vai datu pakalpojums, bet vai tā ir fiksētā tehnoloģija, vai tā ir mobilā, vai, vēl jo vairāk, vai tā ir 5G, 4G vai 3 vai 2G, šobrīd nav iespējams noskaidrot. Tā kā mums tādas informācijas šobrīd nav.

M. Šķiņķis.

Tātad, jums... nevis ka jūs apgalvojat, ka “UNISTARS” neizmanto, bet jums nav informācijas – izmanto vai neizmanto?

J. Lūsvere.

Es precizēju – nav informācijas, bet tāds izmaksu sadārdzinājums varētu rasties tikai tad, ja nu faktiski abi divi tiešām izmantotu vienas un tās pašas frekvences vieniem un tiem pašiem nolūkiem.

M. Šķiņķis.

Labi. Tad nākamais jautājums.

Vai vispār atbilstoši normatīvo aktu noteikumiem var “UNISTARS” neizmantot 5G frekvences, ņemot vērā, ka tai ir piešķirtas šīs frekvenču lietošanas tiesības?

J. Lūsvere.

Atbilstoši normatīvajiem aktiem, tad, kad beigsies konkrēto frekvenču lietošanas termiņš, Regulators vērtēs, vai tās frekvences ir izmantotas racionāli piešķirtajam mērķim un tamlīdzīgi. Nu, faktiski, ja frekvences ir piešķirtas, vismaz sākotnēji Satiksmes ministrija piešķir frekvences “UNISTARS” pavisam citam pakalpojumam, kas nebija mobilo sakaru pakalpojums, tajā brīdī licenci vajadzēja pieprasīt atsevišķi mobilo sakaru pakalpojumam, papildu pakalpojumam izmantojot

radiokomunikāciju tīklus, līdz ar to nu nav īsti mums tāda informācija, kam šobrīd “UNISTARS” frekvences izmanto. Paldies.

M. Šķiņķis.

Jautājums bija cits. Vai atbilstoši normatīvo aktu prasībām “UNISTARS” drīkst neizmantot 5G frekvences, ja ir piešķirtas šo frekvenču lietošanas tiesības?

J. Lūsvere.

Tāpat “UNISTARS” var izmantot viņus tiem nolūkiem, kam šī frekvence tika piešķirta. Tam nav obligāti jābūt 5G.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Man ir jautājums pieteikuma iesniedzēja pārstāvim, nevis Satiksmes ministrijas pārstāvei.

A. Laviņš.

Lūsveres kundze, uzkavējieties vēl pie Satversmes tiesas tribīnes.

G. Kusiņš.

Man ir jautājums pieteikuma iesniedzējas pārstāvim. Sakiet, lūdzu, ja mēs raugāties uz šo koplietošanu, vai apstrīdētā norma kaut kādā mērā atļauj vai aizliedz koplietošanu?

M. Šķiņķis.

Kopīgu izmantošanu regulē cits regulējums, citas tiesības.

G. Kusiņš.

Un sakiet, lūdzu, ja koplietošana ir atkarīga no citu divu subjektu, kā es saprotu, brīvas izvēles, vai koplietot vai nē... nu, tas nav piespiedu... valsts nespiež jums abiem diviem noteikti izmantot. Vai šinī gadījumā tas, ko jūs sakāt, ka iznāk kaut kādas lielākas izmaksas, nav jau tāds apstāklis, kas jums ir jāņem vērā, vai jūs koplietosiet šo frekvenci?

M. Šķiņķis.

Protams, ka tas tiek ņemts vērā. Bet vienkārši šobrīd tā ir vienīgā alternatīva, kā “Bite” grupai nepamest Latvijas tirgu. Nav cita varianta. Tādēļ, ja nav kopīgas izmantošanas iespēju, tāpēc, ka faktiski ir apstrīdētā norma, tad “Bite Latvija” gluži vienkārši pamet Latvijas tirgu, jo strādāt šeit vairs nevar. Un tāpēc “Bite Latvija” šobrīd cieš milzīgus izdevumus pretstatā konkurentiem, lai izturētu.

G. Kusiņš.

Mēs nerunājam par subjektu “Bite Latvija”. Mēs runājam par subjektu, kas ir pieteikuma iesniedzējs “UNISTARS”.

M. Šķiņķis.

Tieši tā... “UNISTARS kā reiz ir “Bite Latvija” grupas uzņēmums. Bet attiecībā uz “UNISTARS” ir tieši tā pati atbilde. Tātad, “UNISTARS” šobrīd visefektīvākais un labākais veids, kā izmantot savu īpašumtiesību, būtu to nodot.

Otrs labākais un faktiski vienīgais ir kopīga izmantošana.

G. Kusiņš.

Labi. Skaidrs.

Un tad jūs vairākkārt atkārtojāt to jūsu gribu attiecībā uz to projektu tālāknodot SIA “Centuria”. Sakiet, lūdzu, vai nav atšķirības par faktiskajiem apstākļiem?

Pēc tiesas rīcībā esošajiem datiem, 2020. gadā jūs esat kopīgi iesnieguši pieprasījumu, tātad “Tele2”, “Bite Latvija” un “UNISTARS”. Šajos pieprasījumos visi, ikviens no jums, lūdza pārskatīt tālāknodošanas aizliegumu. Ikviens no jums ir lūdzis pārskatīt tālāknodošanas aizliegumu.

Vai pie šāda gribas izteikuma, ka jūs lūdzat pārskatīt un atcelt tālāknodošanas aizliegumu un lietošanas tiesību lēmumos noteiktos tālāknodošanas aizliegumus, mēs varam uzskatīt, ka jūsu patiesais gribas izteikums ir bijis par kopīgu izmantošanu?

M. Šķiņķis.

Viennozīmīgi tas ir bijis patiesais gribas izteikums. Tas, kāds formulējums ir ietverts kādā iesniegumā vai lēmumā, nevar tikt skatīts atrauti no tābrīža situācijas un “Centuria” lēmuma, ka konkrēti uzrakstītais projekts bija kopīgas izmantošanas projekts. Ar vārdiskajiem un, teiksim, arī ar taktiskajiem, vārdiskajiem izteikumiem uzņēmumi vēlas panākt kaut kādu rezultātu, kuru vēlas panākt. Šajā gadījumā tas ir rezultāts, ko vēlējās panākt “UNISTARS”, “Tele2” un “Bite Latvija”, bija panākt... vēlreiz... cita tiesību institūta tiešu piemērošanu Latvijā – kopīgas izmantošanas institūta piemērošanu – tajā skaitā uz strīdus frekvencēm, bet ne tikai.

G. Kusiņš.

Bet pieteikumos jūs skaidri norādāt uz to normu, kas jums neliedz tālāknodot un lūdzat to pārskatīt.

Vai ir iespējams jebkādā saprātīgā veidā interpretēt, ka jūs to neuzskatāt sev par savu pamattiesību aizskārumu?

M. Šķiņķis.

Jā, nu, mūsaprāt, viennozīmīgi... Tātad, Satversmes tiesas prakse, manuprāt, ir ļoti skaidra, ka tad ir, ja persona nav uzskatījusi, ka pat tad... tātad, pirmkārt, mēs uzskatām, ka tiesību norma nav piemērota. Aizliegums tālāknodot nav piemērots. "Centuria" projektā vispār nav radīts pamattiesību aizskārumus dēļ tā, ka ir piemērots aizliegums nodot, tāpēc ka pieteikuma iesniedzēji lūdza kopīgas izmantošanas tiesību institūta piemērošanu, kas tika noraidīts. Tas ir pirmkārt.

Otrkārt. Ja Satversmes tiesa uzskata, ka tika piemērots regulējums, kas liedza nodot frekvenču lietošanas tiesības "Centuria" periodā, tad tur ir Satversmes tiesai, manuprāt, ļoti skaidra prakse. Tātad, ja tas notikums ir bijis maznozīmīgs personai, tad persona drīkst uzrādīt vēlāk notikušus notikumus, kādēļ persona tajā brīdī šo notikumu neuzskatīja par nozīmīgu, lai vērstos Satversmes tiesā. Mēs esam norādījuši, mūsaprāt, gan faktiskus, gan tiesiskus objektīvus apstākļus, kā Satversmes tiesa saka, ka ir jānorāda objektīvi apstākļi – tiesiski vai faktiski – kas liecina, kāpēc tajā brīdī vēlāk pieteikuma iesniedzēja... Un mēs norādām pie objektīvajiem, ka jaunā direktīva pie jaunā likuma, pie faktiskajiem, ka ir nacionālā viesabonēšana, ir citi risinājumi, kas bija alternatīvi.

Un es arī uz cienītās Briedes kundzes jautājumu arī atbildēju. Ja tajā brīdī problēma būtu ar nodošanu, tad tajā brīdī, 2021. gadā, "Bite" būtu vienkārši reorganizējusies, pievienojusi "UNISTARS" "Bite" un nodevusi. Tas, ka to "Bite" nedarīja, ļoti labi parāda, ka "Bite" nevajadzēja un "UNISTARS" nevēlējās nodot frekvenci, vēlējās to kopīgi izmantot, meklēja veidu, kā ieviest un iedzīvināt to frekvenču kopīgas izmantošanas modeli Latvijā. Tikai šodien pieteicēja un arī "Bite Latvija" redz, ka kopīgas izmantošanas mehānisms nestrādā tāpēc, ka tehniskās problēmas un finansiālās problēmas rāda, ka kopīgas izmantošanas risinājums nestrādā. Tāpēc šobrīd ir saprasts, 2022. gada jūlijs-augusts ir saprasts, ka kopīga izmantošana nav variants, kas strādā.

G. Kusiņš.

Labi. Skaidrs. Paldies. Nav vairāk jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies.

Kopsakarā ar šiem tehniska rakstura aspektiem arī ir ticis skaidrots aspekts par aizskāruma rašanās brīdi. Bet, ja ir citi jautājumi, vai tie ir par aizskāruma brīdi vai par tehniska rakstura jautājumiem?

Tātad, paldies.

Pirms dodu vārdu kolēģim tiesnesim Jānim Neimanim, Lūsveres kundze, paldies jums par papildus sniegto informāciju no šī tehniskā rakstura skatupunkta.

Lūdzu, vārds tiesnesim Jānim Neimanim.

J. Neimanis.

Man viens jautājums jums kā pieteicējas pārstāvim.

Jūs minējāt, ka reorganizācijas ceļā “Tele2” ieguva tiesības no citiem komersantiem izmantot šos tīklus. Vai šīs tiesības, ko reorganizācijas ceļā ieguva, tās nebija gadījumā tiesības, ko šie komersanti bija ieguvuši par maksu?

M. Šķiņķis.

Nē. Tā nebija. 2012. gada lēmumā no “Tele2 Telecom” nododot frekvenču lietošanas tiesības “Tele2”, tika nodotas par brīvu iegūtas frekvenču lietošanas tiesības. Un, ja es neklūdos, mēs pieteikumam tiesai pielikumā arī šo lēmumu pievienojām.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, sēdieties!

Tātad, esam dzirdējuši informāciju par to, ka šāda koplietošana varētu un es uzsvēršu, es šobrīd to neapgalvoju, tā varētu radīt līdz pat 10 procentu lielāku ieguldījumu infrastruktūrā. Te tika minēts gan “UNISTARS”, gan “Bite”, lai konkurētu vienlīdzīgi ar citiem tirgū esošajiem dalībniekiem.

Labprāt dzirdētu tiesa arī Konkurences padomes pārstāvja refleksiju uz šo aspektu, ja vien uzreiz jūs varat sniegt kādu vērtējumu. Kāda būtu jūsu refleksija? Lūdzu!

A. Eglons.

Atļausiet, lūdzu precizēt tad tieši par šo 10 procentu kritumu.

Protams, neatbildu Padomes vārdā, tīri mans iekšējais... tā tīri no darba pieredzes, kāda ir izveidojusies. Tie noteikti būtu svarīgi apstākļi, kas tiktu vērtēti, ja šāds jautājums būtu jāvērtē mums.

Ja kaut kur... Tagad es abstrahējos no konkrētās pieteicējas situācijas – kā notiek parasti, ja uzņēmējdarbībā kaut kur tu ciet 10 procentu zaudējumus, tad tu viņus

centies kaut kur citur kompensēt. Un parasti, kā tas notiek, piemēram, cenu pacelšana, beigās šie izdevumi var tikt pārnesti kaut kur uz kādu citu arī segmentu, uz tiem pašiem patērētājiem, bet jebkurā gadījumā 10 procentu tāds efektivitātes kritums pret citu konkurentu, mums būtu tas jāvērtē, tas būtu ļoti svarīgs faktors. Un lai arī kāda būtu... ja Konkurences padomei tiktu uzdots jautājums par šo, mums būtu jāsniedz ļoti detalizēta atbilde, lai arī kādu mēs pieņemtu lēmumu.

Nu, teiksim, tā, tas pirmšķietami, man grūti to iedomāties, kā mazsvarīgu apstākli, kuram nebūtu nozīme. Tieši otrādi. Manā ieskatā tam ir un varētu būt būtiska nozīme, it īpaši vēl ņemot vērā to konkrēto tirgu, kādi tur ir investīciju apjomi, kāds ir vispār tirgus stāvoklis un šeit es vienkārši tad arī reflektēju, par ko biju arī viedoklī atsaucies, rakstveidā. Arī uz Konkurences padomes 2015. gada tirgus uzraudzību tieši par sakaru pakalpojumiem. Latvijā arī *de facto* vēl joprojām pastāv oligopols.. Mums ir tikai trīs lielie tirgus dalībnieki, kas šajā segmentā arī strādā. Līdz ar to viena no viņiem aiziešana, ja tā notiek, automātiski ir skaidrs, kā uzreiz mainīsies tirgus segments un piedāvājumu klāsts.

A. Laviņš.

Labi. Paldies par šo papildus sniegto informāciju. Bet, tā kā papildu informācija ir sniegta, vaicāšu lietas dalībniekiem, vai jums ir jautājumi Konkurences padomes pārstāvim?

M. Šķiņķis.

Nav jautājumu.

A. Laviņš.

Nebūs.

Saeimas pārstāvei?

L. Jambuševa.

Nē.

A. Laviņš.

Nebūs.

Paldies, Eglona kungs, par šo papildus sniegto informāciju. Paldies.

Cienījamie lietas dalībnieki! Šajā brīdī tiek izsludināts pārtraukums tiesas sēdē līdz pulksten 13.30.

Paldies.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Lūdzu, sēdieties!

Turpinām tiesas sēdi.

Uzklausīsim nākamo pieaicināto personu Latvijas pārstāvi starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās un pārstāves vietniece ir Elīna Luīze Vītola.

Vītolas kundze ir ieradiesies. Personu apliecinājoši dokumenti ir pārbaudīti?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies. Piefiksējām.

Vītolas kundze, Satversmes tiesa ir uzdevusi jums vairākus jautājumus. Vispirms aicinu sniegt viedokli, sniedzot atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem. Un tad, ja ir citi apsvērumi, variet tos darīt zināmus Satversmes tiesai.

Lūdzu, klausāties jūs.

E. L. Vītola.

Labdien, augsti godātā tiesa, pieteikuma iesniedzējas pārstāvji, Saeimas pārstāvi!

2020. gada 9. februāra lēmumā Satversmes tiesa ir uzdevusi pārstāvim divus jautājumus, no kuriem pirmais jautājums ir saistīts ar tiesību uz īpašumu apjomu un otrais ir ar vienlīdzības principu.

Šādā secībā arī plānoju uz viņiem atbildēt un principā balstīšos uz metodoloģiju, ko izmanto Eiropas Cilvēktiesību tiesa.

Tātad, līdzīgi kā Satversmes tiesa, arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz īpašumu ir tulkojamas plaši un atbilstoši ECT labi iedibinātajai judikatūrai, ko uzrunā pieminēja arī Rasnača kungs, atsaucoties uz tādām lietām, kā “O’Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd pret Īriju” un “Peter GRATZINGER un Eva GRATZINGEROVA pret Čehiju”, aizsargā tikai tādas tiesības, kas jau ir iegūtas. Tātad, tiesības uz īpašumu neaizsargā vēlmi iegūt īpašumu nākotnē, ja vien nav personai tiesiskā paļāvība, ka tā to iegūs.

Šādu secinājumu, iespējams, varētu izdarīt arī no Satversmes tiesas 3. kolēģijas lēmuma, kas ir pieminēts jau vairākkārt šajā lietā tiesas sēdēs, jo Satversmes tiesa secināja, ka pieteikuma iesniedzējai tajā lietā nebija skartas tās tiesības uz īpašumu, tādējādi atsakoties ierosināt tiesvedību.

Izskatāmajā lietā nav strīda, ka pieteikuma iesniedzēja ir saņēmusi lietošanas tiesības uz konkrētām frekvenču joslām, kas ir uzskatāma par tās tiesību uz īpašumu. Kā piemēram, ir atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā “Centro Europa 7 S.r.l. un Di

Stefano pret Itāliju””, frekvenču lietošanas tiesība ir tieši saistīta ar elektronisko sakaru komersanta tiesībām sniegt savus pakalpojumus un līdz ar to arī turpināt uzņēmējdarbību, kuras īstenošanai tas šo licenci ir saņēmis. Tādēļ spektra lietošanas tiesība uzskatāma par tiesībām uz īpašumu. Tomēr šajā lietā jautājums nav par šo pašu tā kā lietošanas tiesību, bet par to, vai šī lietošanas tiesība sevī ietver arī tiesības nodot tālāk šo lietošanas tiesību.

Tomēr es uzskatu, ka jautājums par to, vai pieteikuma iesniedzējas tiesībās uz īpašumu tvērumā ietilpst tiesība nodot tālāk, šīs tiesības nav skatāmas kā autonomas. Jautājums ir par to, vai tā ir autonoma tiesība, bet drīzāk par to, vai tas ir uzskatāms par normālu jau iegūtās lietošanas tiesības izmantošanu, proti, mēs skatāmies nevis uz to, vai tā ir autonoma tiesība, bet īpašuma izmantošanas veids.

Apskatot ECT judikatūru, ir jāsecina, ka ierasti, iegūstot kādu lietu vai tiesību kā īpašumu, personai ir tiesības rīkoties ar to, tostarp, to izlietot, atbrīvoties no tā, vai, piemēram, nodot tālāk. Šīs izriet no ilgstošas ECT judikatūras, sākot ar “MARCKX pret Beļģiju”, tomēr ECT judikatūrā nav skatīti identiski jautājumi, teiksim, tai lietai, ko mēs šobrīd šeit skatām. Un, manuprāt, ņemot vērā, ka joma ir tāda, ko strikti regulē normatīvais regulējums, jo tā ir saistīta ar valsts resursa izmantošanu, tad ir jāskatās, kā tiesību apjoms ir attīstījies normatīvajā regulējumā laika gaitā.

Skatoties, teiksim, no tāda 1993. gada regulējuma, es neesmu jomas eksperts, bet, kā es nolasu, ir tas, ka sākotnēji tālāk nodošanas tiesība nebija regulēta, bet tajā brīdī, kad likumdevējs pieņēma lēmumu regulēt šo jautājumu, tiesības par to, kā specifiski, tālāk detaļas, regulēt, likumdevējs nodeva Regulatoram. Un šajā brīdī Regulators pieņēma savus noteikumus, kuros tālāk bija, precīzāk var teikt, kuros nebija aizliegums personām, kas ieguvušas licences lietošanas tiesības izmantot bez maksas, ka tām nebija aizliegums tās nodot tālāk. Pēc tam, laikam attīstoties, es saprotu, ka 2010. vai 2011. gads, tad, kad ir Elektronisko sakaru likums, tad likumdevējs pieņem šo normu – aizliegt personām, kas ir ieguvušas lietošanas tiesības bez maksas, tās nodot tālāk. Un šī norma ir saglabājusies arī jaunajā regulējumā, tādējādi ierobežojot tiesības.

Šajā visā stāstā, manuprāt, ir jāņem vērā tas, ka sākotnēji apsvērums, ka likumdevējs neregulēja šo jautājumu tik skrupulozi, varētu būt saistīts ar to, ka tehnoloģiju attīstība nav bijusi pietiekami plaši zināma. Teiksim, ja pieaicinātie eksperti ir teikuši, ka 5G joslu aktīva izmantošana ir parādījusies 2020. līdz 2022. gadā, tad sākotnēji varētu būt, ka vienkārši, nu, tie lietošanas veidi nebija tik izplatīti, ka būtu jāparedz regulējums attiecībā uz nodošanu tālāk. Savukārt, attīstoties tehnoloģijām un arī regulējumam līdz ar to, sākotnēji ir saprasts, ka lietošanas tiesības ietver tiesības arī nodot tālāk šo tiesību.

Līdz ar to mans secinājums būtu, ka gan likumā paredzētais liegums personai, kas ir ieguvusi tiesības bez maksas, gan Regulatora, teiksim, atļauja izmantot

tālāknodešanas tiesības, abi ir uzskatāmi par veidu, kādā valsts kontrolē jau iegūtu tiesību izlietošanu.

Un atbildot uz otro jautājumu – vai un kāda ietekme vienlīdzības principa apsvērumā ir tam, ka licence ir iegūta bez maksas sākotnēji un ka tas bija vienīgais veids, kā tajā laikā šo licenci varēja iegūt, lietošanas tiesību varēja iegūt.

Principā, atbilstoši Satversmes tiesas judikatūrai, ja mēs skatāmies uz skartajām personām, tas, ka viņas pirmšķietami ir līdzīgos un salīdzināmos apstākļos, var atsevišķos gadījumos nebūt pietiekami, lai secinātu, ka ir saskatāmas, tātad, divas salīdzināmās grupas. Līdz ar to, man šķiet, ja es pareizi interpretēju Satversmes tiesas jautājumu, ka šis aspekts ir jāvērtē tādā virzienā, vai tas, ka ir iegūtas bez maksas un ka ir iegūtas par maksu, ir šis būtiskais nošķirums, kas pasaka, ka nav salīdzināmas grupas.

Manā ieskatā, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus un apsvērumu, ka pieteikuma iesniedzēja ieguva šīs tiesības, kad citādi jeb par maksu nevarēja iegūt šīs tiesības, ir izšķirošs apsvērumu un līdz ar to fakts, ka tās tiesības ir iegūtas bez maksas, nav pietiekams, lai secinātu, ka nav divas salīdzināmas grupas. Un šo secinājumu es izdaru, balstoties uz apsvērumiem, ka, ja es saprotu pareizi, ka likums nevienā brīdī nav paredzējis tādiem komersantiem, kā pieteikuma iesniedzēja, veikt darbības, lai labotu šo situāciju.

Savukārt atteikšanās no konkrēto lietošanas tiesību, lai pēc tam potenciāli piedalītos izsolē par tām, nesamērīgi ietekmēs tās jau esošo uzņēmējdarbību.

Līdz ar to šie apsvērumi, manuprāt, liecina, ka tas, ka ir iegūtas bez maksas, nenošķir pieteikuma iesniedzēju no tiem, kas ir ieguvuši par maksu.

Tās būtu atbildes uz jūsu jautājumiem.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, paldies par jūsu sniegtajām atbildēm.

Man ir vairāki precizējošie jautājumi saistībā ar faktoloģisko situāciju, kuru pamatā jūs jau izstāstījāt.

Sakiet, lūdzu, vai tam, cik plašu īpašumtiesību tvērumu tad mēs ielasām, vai šim faktam var būt atkarība no tā, uz cik ilgu laiku, tātad, termiņa lietošanas tiesības bija piešķirtas vai beztermiņa?

Sakiet, lūdzu, vai tam apstāklim varētu būt nozīme, ja mēs vērtējam īpašumtiesību apjomu? Piemēram, personai ir piešķirtas lietošanas tiesības uz pieciem gadiem. Pēc pieciem gadiem vai viņa varētu atsaukties uz to, ka viņai ir neierobežotas?

E. L. Vītola.

Tādā vispārīgā situācijā es drīzāk teiktu, ka – nē, taču, ņemot vērā to jau manis pieminēto apsvērumu, ka izpratne par šīm tiesībām un to attīstību laika gaitā, izmainoties tehnoloģijām, ir attīstījusies, un to, ka valsts principā... un teiksim, ka šis izriet arī no direktīvas, kas ir vairākkārt piesaukta šajā tiesvedībā... ka valsts pienākums ir efektīvi šo savu resursu izmantot, es teiktu, ka, nu, tam, teiksim, ir nozīme, ka iedod uz laiku. Bet, vai tas, ka ir sākotnēji piešķirts ar tiesībām nodot vai bez tiesībām nodot, es teiktu, ka varētu nebūt izšķiroši, jo būtība ir tas, kas ir noteikts likumā un kas ir tas uzdevums ar šīm joslām. Proti, ja valsts interesēs ir nodrošināt, ka var sabiedrība izmantot un ka komersanti nodrošina šo infrastruktūru un sniedz pakalpojumus un tā tālāk, tad tā ideja par to, kas ir tiesību uz īpašumu tvērumā, izriet no šī mērķa, nevis no tā, kurā brīdī ir, teiksim, piešķirta tā atļauja.

G. Kusiņš.

Labi. Pieteikuma iesniedzēji vairākkārt ir lūguši termiņa pagarinājumus. Termiņa pagarinājumi arī ir piešķirti. No tā mums ir iespējams taisīt secinājumus, ka varēja arī nepagarināt. Līdz ar to šī lietošanas tiesība būtu beigusies.

Sakiet, lūdzu, vai nozīme ir tam, ka termiņš tiek pagarināts vai tiek piešķirta tiesība frekvenci lietot no jauna? Un ja ir, tad vai ir atšķirība, jūsuprāt, starp šiem diviem risinājumiem?

E. L. Vītola.

Tā intuitīvi man gribētos teikt, ka vispārīgi būtu atšķirība starp pagarinājumu un tiesību piešķiršanu no jauna, un tas arī ir tas, ko es teicu, atbildot uz tiem jautājumiem, ka sākotnēji ir iegūts bez maksas un nav bijusi tā iespēja ietekmēt. Teiksim, tad, kad iet pagarinājums, tad pieteikums ir par tā paša tiesību, nevis apjomu, bet par šīs lietošanas tiesības turpmāku īstenošanu.

Līdz ar to es atgriezīšos drīzāk uz to, ko es atbildēju jau uz iepriekšējo jautājumu, ka tas, vai konkrēta tiesība jeb tiesība nodot tālāk ietilpst tiesībās uz īpašumu, nebūs atkarīgs no tā, vai prasa no jauna vai prasa pagarināt. Jo, manuprāt, izriet no normas, ka šī tiesība ir, vienkārši dažādos laika periodos viņa ir ierobežota dažādi.

G. Kusiņš.

Tātad, dažādos laika periodos, atbilstoši tā laika regulējumam ir pagarināts, bet, ņemot vērā, tātad, attiecīgā laika perioda šos normatīvos nosacījumus, bet tomēr tas ir pagarinājums, nevis piešķirums no jauna. Tā tas būtu? Sākotnējā lēmuma darbības pagarinājums, ja tā varētu to traktēt.

E. L. Vītola.

Jā, ļoti iespējams. Tā mana doma ir, ka tam nav nozīmes, jo nozīme ir tam, kas ir tiesību loks. Un, teiksim, piemēram, ja komersantam ir bijusi tiesība, bet ar regulējumu, kas bija tajā laikā, šī tiesība ir bijusi ierobežota, un akts ir izdots, balstoties uz jau ierobežojošu normu, tad tas neietekmē tiesības apjomu.

G. Kusiņš.

Iepriekšējā tiesas sēdē Lauris Rasnača kungs pieminēja tādu vispārēja principu, ka neviens nevar nodot vairāk otram, nekā viņam pašam ir.

Sakiet, lūdzu, tas šeit... nu, mēģinot projicēt šo principu uz mūsu situāciju, tad tas pamats būtu – ar sākotnējiem lēmumiem pieteikuma iesniedzējam tad būtu šīs tiesības un vēlākie tad būtu šīs tiesības ierobežojumi.

Vai es pareizi saprotu jūsu viedokli?

E. L. Vītola.

Jā. Principā es teiktu, ka šī tiesība... Teiksim, es varētu piekrist, ka 1993. gadā šī tiesība varbūt nebija, jo tā izpratne par to, ko var darīt ar šīm spektra tiesībām, bija atšķirīga. Bet tad, kad tika saprasts, ko ar tām darīt, tad, jā, tad es teiktu, ka tā tiesība tur ielasās un lēmumi vai normas, kas to ierobežo, neietekmē tiesību saturu, bet ierobežojumu rada.

G. Kusiņš.

Rada tiesību ierobežojumu.

Un tad sakiet, lūdzu, vai mēs varam tad lūkoties, no kura brīža tad personu pamattiesības ir aizskartas? Vai, jūsuprāt, to ir iespējams kaut kā fiksēt? Lietas izskatīšanas laikā ir izskanējuši dažādi viedokļi, es gribētu pat teikt, ka ļoti atšķirīgi viedokļi. 2020. gads, 5G tīkla strauja attīstība kā sākuma punkts. Jūsuprāt, vai par pamattiesību aizskārums brīdi var uzskatīt to, kad pirmo reizi pieteikuma iesniedzēja nonāk tādā situācijā vai saņem šādu dokumentu, ka viņam ir tagad liegtas tālāknodešanas tiesības, vai ierauga tādu normatīvo tiesību aktu, kurā šīs tiesības viņam tagad ir samazinājušās.

E. L. Vītola.

Man šķiet, ka tiesību aizskārums nav radies ar šīs normas pieņemšanu, jo regulējums bija identisks principā spēkā jau iepriekšējā regulējumā.

Vai komersantam ir, teiksim, ierobežojums radies ar normas pieņemšanu? Es droši vien arī specifiskās lietas apstākļos teiktu, ka – nē, jo nu, teiksim, atkal laika periodā un laika gaitā ir attīstījusies tā ideja un sapratne par to, kā izmantot šīs spektra lietošanas tiesības, piemēram, nododot tālāk. Līdz ar to, manuprāt, tas aizskārums brīdis

varētu būt tas brīdis, kad konkrētais komersants ir vēlējies nodot savas lietošanas tiesības tālāk. Un, ja teiksim, ja norma ir bijusi spēkā tajā brīdī, kas aizliedz, nu, tad tajā brīdī, kad norma to aizliedza kopā ar to sajūtas brīdi... Nu, tā... nevis... Un es zinu, ka tika piesaukts tas projekts par kopīgu lietošanu, bet es drīzāk domātu, ka kopīga lietošana ir kaut kas cits. Ir jautājums, vai tajā brīdī konkrētais komersants, ja būtu bijusi iespēja, gribētu to nodot tālāk. Tas ir cits jautājums. Es saprotu, ka tā vēlme ir izteikta balstoties uz direktīvu, tad varbūt mēs varētu runāt par kaut ko citu, bet nu, tajā brīdī, kad grib nodot, es teiktu, ka tas ir tas brīdis, kad sākās aizskārums.

G. Kusiņš.

Paldies.

Un pēdējais jautājums. Iepriekšējā tiesas sēdē Regulatora pārstāve norādīja uz vienu netipisku situāciju, kad pretēji tiesību normas vārdiskajai jēgai, tātad, Regulators ir pieņēmis atšķirīgu lēmumu.

Sakiet, lūdzu, vai šo atšķirīgo lēmumu arī varētu ielasīt tiesību uz īpašumu tvērumā? Jeb tas ir tā kā papildu, nu, es nezinu, kā bonuss vai kaut kāda labvēlība, ko valsts. Bet vai tie, kas vērstos ar šādu, vai var cerēt, jo viņi saka, ka ir ierobežotas mūsu īpašumtiesības, jo jūs pat izņēmuma gadījumos, pat netipiskās situācijās neko tādu nevarat pieņemt.

E. L. Vītola.

Normālā situācijā es teiktu, ka tas, ka tas ir netipisks gadījums, jau norāda uz to, ka tā nav patstāvīga tiesība.

Bet es atkal atgriezīšos pie tā, ko es jau teicu. Manuprāt, tiesību apjoms ietver tālāk nodošanu un līdz ar to tas, ko teica Regulators, ka tikai tad, ja Regulators akceptē iespēju nodot tālāk, tad rodas tā īpašumtiesība. Es teiktu, ka drīzāk – nē. Es teiktu, ka tā tiesība jau ir un vienkārši atšķiras veidi, kādā viņu ierobežo.

G. Kusiņš.

Jā, labi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Jānim Neimanim. Lūdzu!

J. Neimanis.

Jā, man viens jautājums. Tātad, jūs minējāt, ka šī te iespēja nodot tālāk vai nenodot tālāk ir kā īpašuma izmantošanas kontroles veids. Bet saskaņā ar normatīvajiem aktiem tātad pastāv divu veidu faktiski šīs te licences – vienas, kuras iegūst par maksu un kurām ir tiesības nodot tālāk jau sākotnēji, un tās, kurām nav, kuras

iegūst bez maksas un kuras nevar nodot tālāk. Līdz ar to tādā gadījumā, ja ir šāda divu veidu pieeja, tad vai šādā situācijā nevarētu uzskatīt faktiski, ka persona vēlas šo otra veida tiesību apjomu vai licenci, kur nav tāda kavēkļa?

E. L. Vītola.

Tas, kā es skatos uz šo jautājumu, ir tas, ka jebkurā gadījumā neatkarīgi no tā, vai ir iegūta par maksu vai nav. Nu, teiksim, ja ir iegūta par maksu, tad komersantam tāpat ir jāvēršas pie Regulatora. Līdz ar to tur ir šā pastarpinātā kontrole par to, kā izmanto šo tiesību. Savukārt, šis ierobežojums tam komersantam, kurš ir ieguvis bez maksas, ir noteikts jau likumā.

Līdz ar to, atbildot uz to jautājumu, es teiktu, ka nav tā, ka komersants, kurš ir ieguvis bez maksas, vēlas sev jaunu tiesību apjomu, jo tas apjoms ir vienāds, taču ierobežots dažādi.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies.

Man ir jautājums par to formulējumu, kāds ir direktīvā. Es to vēlreiz nolasīšu un tad vai, jūsuprāt, ir vai nav šajos vārdos ielasāmas tās tiesības uz īpašumu, nu, tā kā lietot šo īpašumu. Tātad “dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmumi var nodot vai iznomāt citiem tās frekvenču spektra lietošanas tiesības”. Tātad, dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmumi var nodot. Vai tur ir vai nav tās īpašumtiesības?. Nu, tur tālāk, protams, ir uzņēmumi, bet man interesē, kā jūs skatāties uz šo.

E. L. Vītola.

Es teiktu, ka tieši no šī... nu, ne tieši no šī, bet daļēji arī no šī izriet tas, ka valstij ir pienākums nodrošināt, ka komersants izmanto savu īpašumu. Līdz ar to es neteiktu, ka tas ir īpašums, bet tas ir tā kā īpašums tādā konstitucionālā izpratnē. Es teiktu, ka tur tas ir tieši tā arī pateikts.

J. Briede.

Jā. Paldies jums.

A. Laviņš.

Labi. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Man viens tāds jautājums būs, ja varēsiet atbildēt. Par konkurences tiesību aspektu, kas vairākkārt ir izskanējis, ka, ja apstrīdētā norma rada, iespējams, arī pieteikuma iesniedzējai vai pieteikuma iesniedzējas īpašniekam šobrīd zināmus arī konkurences nevienlīdzīgus nosacījumus. Kā jūs redzat, vai konkurences kropļošana vai ierobežojumi rada, nu, kā tie pārklājas ar īpašumtiesībām? Vai tas var radīt arī 1. protokola 1. panta pārkāpumu, iespējams? Vai ir ECT praksē šī saikne parādījusies?

E. L. Vītola.

Nevaru tādu ļoti plašu atbildi sniegt. Bet tas, ko es esmu redzējusi, ir, ka, vērtējot personu tiesību uz īpašumu izmantošanas tā kā aspektus, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka valsts pienākums nodrošināt efektīvu konkurenci ir leģitīms mērķis, kādā ierobežot personas tiesības uz īpašumu. Līdz ar to no šī secinājuma es teiktu, ka, jā, valsts īstenotie pasākumi, lai nodrošinātu godīgu konkurenci, var iejaukties personu tiesībās uz īpašumu.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā. Paldies.

Es, paturpinot jau tiesneses Jautrītes Briedes uzdoto jautājumu.

Direktīvas teksts paredz, ka dalībvalstis var noteikt, ka pienākums nodrošināt tiesības nodot vai iznomāt lietošanas tiesības neattiecas uz gadījumiem, kad uzņēmumu individuālās tiesības piešķirtas par brīvu vai piešķirtas apraidei.

Vai no šī vārdiskā formulējuma, – ka pienākums neattiecas uz gadījumiem – vai, jūsuprāt, šo ir iespējams interpretēt, ka dalībvalstis nevar kaut ko tādu noteikt? Vai no direktīvas teksta skaidri neizriet, ka valstij ir rīcības brīvība kaut ko tādu teikt? Protams, tur ir dažādi nosacījumi, bet vai dalībvalstis nevarētu tādu noteikt?

E. L. Vītola.

Manuprāt, no 51. panta pirmās daļas otrā teikuma vai punkta izriet valsts tiesības regulēt un tiesības noteikt ierobežojumus un neparedzēt tiesības. Principā, arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā ir secināts, ka valsts var noteikt vispārējus likumā pienākumus vai ierobežojumus, vai aizliegumus, tomēr, teiksim šī rīcības brīvība ir jāizmanto saprātīgi un samērīgi.

G. Kusiņš.

Bet tad jūsu skatījumā, vai šis būtu patiešām tik neskaidrs, ka būtu jānoskaidro, ko nozīmē, ka valsts pienākums neattiecas uz gadījumiem? Vai šis būtu tomēr tik neskaidrs teksts, ka būtu jānoskaidro savādāk?

E. L. Vītola.

Vai drīkst precizēt? Vai jūs jautājat par prejudiciālu jautājumu vaicāšanu?

G. Kusiņš.

Es nepateicu to vārdiski, bet, jā.

E. L. Vītola.

Neesmu Eiropas Savienības tiesību eksperts. Tas, protams, manuprāt, būtu atkarīgs no jautājuma, ko Satversmes tiesa uzdotu, bet vai es varētu viennozīmīgi secināt, ka CILFIT kritēriji izpildās, droši vien es teiktu, ka – nē, jo regulējums ir salīdzinoši jauns. Un, lai arī ir ļoti daudz apsvērumu, teiksim, tajā preambulā, iespējams, varētu būt situācijas, kur ir neskaidrs. Man pašai šķiet, ka 51. panta pirmā daļa ir diezgan skaidra, kas, tāpat, paredz pienākumu un līdz ar to apstiprina tiesību, bet paredz arī valstij tiesības ierobežot šo tiesību.

G. Kusiņš.

Paldies.

Un tad pēdējais jautājums. Pieteikuma iesniedzējas pārstāvis izvirzīja tādu argumentu, ka, lai salīdzinātu abas šīs grupas, tad nedrīkst vadīties tikai pēc tā, vai viens ir ieguvis bez maksas un otrs ir ieguvis par maksu, bet ir jāņem vērā arī laika gaitā izdarītās iemaksas valsts budžetā nodokļu veidā vai savādāki ieguldījumi.

Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, lai mēģinātu salīdzināt šīs divas iespējamās komersantu grupas, kas būtu tas, kas varētu būt bez tās maksas, kas acīmredzami ir atšķirīgi vienai, otrai grupai, bet kas varētu būt tāds, kam varētu būt nozīme, lai pateiktu, ka tie ir kaut kādi līdzīgi subjekti, piemēram, ieguldījumu apmērs, cik ilgstoši ir darbojušies šajā tirgū, cik plašs aptvērumu, vai vienam ir viena frekvence un citam ir divdesmit viena, vienam ir vienas jaudas frekvence, citam ir citas jaudas frekvences un līdz ar to ir atšķirīgs ieguldījuma apjoms?

E. L. Vītola.

Principā atbildēšu vairākās daļās.

Manuprāt, pieteikuma iesniedzēja arguments, ka būtu jāvērtē, teiksim, nodokļu maksājumos veiktās iemaksas valsts budžetā, nebūtu apsvērums. Manuprāt, direktīva diezgan skaidri pasaka, ka ir tās nošķiramās grupas un ka maksāšana vai nemaksāšana

ir kaut kas, ko ņemt vērā. Taču jau savā sākuma runā es uzsvēru, ka ļoti, ļoti būtisks apsvērums ir tas, ka pieteikuma iesniedzēja laika gaitā nav varējusi nekā mainīt principā savu situāciju, ka viņa ir ieguvusi šīs tiesības un ka alternatīva būtu viņai atteikties no tām, lai pieteiktos izsolei, kur arī nav garantēts, ka viņa viņas iegūtu vai viņai būtu atļauts... es nezinu tik specifiski šo jomu... Līdz ar to šis apsvērums, man šķiet, ir tāds, kas ir jāņem vērā. Un es neskatītos uz kaut kādām iemaksām vai ieguldījumiem, jo es teiktu, ka arī tiem, kas ir ieguvuši par maksu, ir veikuši ieguldījumus un iemaksas valsts budžetā. Tādā ziņā viņi ir vienādi.

G. Kusiņš.

Paldies jums. Jā.

A. Laviņš.

Vai pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem būs jautājumi?

M. Šķiņķis.

Man būs viens jautājums.

Es acīmredzot neesmu bijis pietiekami precīzs savas pozīcijas izklāstā, jo es nebiju centies argumentēt, ka ir divas nesalīdzināmas grupas vai divas grupas, kas atrodas nesalīdzināmā situācijā tāpēc, ka viena ir maksājusi par frekvencēm un otra nē. Mēs uzskatām, ka ir viena grupa.

Un mans tas jautājums ir tāds. Vai tikai vienu apstākli, to, vai ir maksāts par frekvenci, var izmantot kā argumentu, ka ir pieļaujama atšķirīga attieksme starp šo vienu grupu, kas ir salīdzināma? Tāda ir tā mūsu pozīcija un mans jautājums.

E. L. Vītola.

Vislabākais risinājums vienmēr ir dot kompetentajai iestādei iespēju izvērtēt. Tas, vai ir iegūts par maksu vai bez maksas, noteikti ir aspekts, kas var ietekmēt lēmumu, un es zinu, ka leģitīmais mērķis ir bijis nodrošināt efektīvu konkurenci vai novērst situācijas, kur varētu iedzīvoties uz tā, ka ir iegūts bez maksas.

Bet es teiktu drīzāk, ka būtu jāņem vērā arī citi apsvērumi, lai sasniegtu pēc iespējas samērīgāku ietekmi uz komersantu. It īpaši situācijā, kur tas ir iegūts laikā, kad tas bija vienīgais veids, kādā iegūt. Iespējams, tagad, ja mēs skatītos uz, teiksim, būtu izsole un, godīgi sakot, nezinu, kā šis strādā, bet, ja tagad iegūtu bez maksas, kad ir iespēja iegūt par maksu, tad es skatītos citādi. Bet šajos apstākļos es visdrīzāk teiktu, ka ir jābūt arī citiem apsvērumiem vai pārejas periodam.

M. Šķiņķis.

Paldies. Un tad no tā man izriet otrs un es domāju, ka pēdējais jautājums.

Vai no tāda konvencijas skatpunkta varētu teikt, ka, piemēram, Regulatora izvērtējums ir alternatīvs veids, kā sasniegt leģitīmu mērķi?

E. L. Vītola.

Jā.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvei vai būs jautājumi?

L. Jambuševa.

Jā, viens jautājums.

Tātad, jūs vairākkārt uzsvērāt par to, ka nav bijusi šī iespēja pieteikuma iesniedzējai tā kā labot to situāciju, ka ir šis ilgstošais liegums. Vai, jūsuprāt, šī iespēja, kas jau vairākkārt sēdē ir pieminēta, šī kopīgā spektru joslu izmantošana, vai tā tomēr varētu tikt uzskatīta par iespēju, kā labot šo situāciju un kā sasniegt kodeksā minētos mērķus par efektīvu spektru joslu izmantošanu?

E. L. Vītola.

Tas noteikti ir alternatīvs risinājums, skatoties no valsts puses, jo valstij ir interese, ka šos spektrus izmanto efektīvi un nodrošina patērētājiem iespējas, un tā tālāk. Bet vai tas ir alternatīvs līdzeklis no komersantu puses? Es teiktu, ka – nē, tas nav.

L. Jambuševa.

Paldies. Nav vairāk jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies.

Vītolas kundze, paldies Satversmes tiesas vārdā par dalību šajā lietā, par sniegto viedokli un sniegtajām atbildēm. Paldies jums! Lai jauka diena!

E. L. Vītola.

Jums tāpat!

A. Laviņš.

Cienījamie lietas dalībnieki! Šodienas tiesas sēdē ieplānoto darbu apjomu esam paveikuši.

Informēšu, ka tiesas sēdi turpināsim 3. jūnijā pulksten 13.00. Šajā tiesas sēdē mums ir atlicis uzklaut vēl vienu pieaicināto personu – tiesību zinātņu doktoru Jāni Kārkliņu. Tad lemsim par to, vai ir iespējams pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības, un tad ir debates. Tāpēc jau laikus informēju par to, ka gatavojiet debašu runu. Tātad, laiks debatēm – 30 minūtes – šādā lietā vajadzētu būt pietiekamam abām pusēm. Vienlīdzīga pieeja ar 30 minūtēm debašu runai.

Un, ņemot vērā, ka, Šķiņķa kungs, jūs lūdzāt, lai Satversmes tiesa uzklausu Kārkliņa kungu kā pieaicināto personu, ko tiesa atzina par nepieciešamu, lūgums jums vēltīt pūles tam, lai 3. jūnijā pulksten vienos Kārkliņa kungs varētu ierasties uz tiesu un sniegt viedokli. Tāds lūgums.

Labi. Šajā brīdī pārtraukumu izsludinu līdz 3. jūnija pulksten 13.00.

Paldies.

(Pārtraukums.)

Tiesas sēdes sekretāre

Paula Marta Daugavvanaga-Vanaga

Stenogrāfiste

Mārīte Ceļmalniece

*Dokuments parakstīts ar drošu
elektronisko parakstu.*